

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱՎԱՅԸ ԻՐԱՆ ԿՄՅՅԵԼԷ

Երկուշաբթի, 26 Փետրուար 2019-ին, Սուրիոյ Նախագահ Պաշար ալ Ասատ Իրան մեկնեցաւ ու հանդիպում ունեցաւ Իրանի Իսլամական Յեղափոխութեան ղեկավար Այաթոլլահ Սեյիտ Ալի Խամենեյի հետ:

Հանդիպումին ընթացքին, կողմերը խօսեցան երկու բարեկամ երկիրներուն եղբայրական կայուն յարաբերութեան մասին՝ շեշտելով, որ պատերազմի դաժան տարիներուն, այս յարաբերութիւնը գլխաւոր գործօնը հանդիսացաւ հակառակորդ պետութիւններուն դէմ Սուրիոյ եւ Իրանի մաքառումին:

Նախագահ Ասատ հանդիպում ունեցաւ նաեւ Իրանի Հանրապետութեան Նախագահ Հասան Ռոհանիի հետ: Հանդիպումին ընթացքին կողմերը գոհունակութիւն յայտնեցին երկու երկիրներու յարաբերութեան ռազմավարական մակարդակի բարձրացման գծով:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈՒ ՓԱՇԻՆԵԱՆ ՀԻՐԸՆԿԱԼԵՑՑ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԳԱՐԵՓԻՆ Բ. ԵՒ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԿԻՈՅ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐԸ

22 Փետրուարին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կառավարութեան նստավայրին մէջ հանդիպում ունեցաւ Ամենայն հայոց Գարեգին Բ. եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսներուն հետ:

Վարչապետի պաշտօնական կայքին համաձայն, հանդիպումին ընթացքին վարչապետ Փաշինեան դիտել տուած է. «Շատ կարեւոր կը նկատեմ այս կապը, այս խօսակցութիւնը: Յատկապէս այս խօսակցութիւնը կարեւոր է մեր երկրի ապագային համար, մեր ժողովուրդի ապագային համար, որովհետեւ»

Շար.՝ էջ 3 ➤

ԱՐԿԵՏԻ ՏՈՒՆԵԱՆ. « ՀՅԱՍՏԱՆԻ ԽՏՈՒՊՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՆՈՒՂ ԵՐԿԻՐ Է»

11 Փետրուարին, 83 մասնագետներէ բաղկացած ՀՀ մարդասիրական առաքելութեան խումբը Հալէպ ժամանեց: Խումբը Հալէպի մէջ սկսած է արդէն իր մարդասիրական աշխատանքները՝ ականագործման եւ Սուրիոյ ժողովուրդին բժշկական օգնութիւն մատուցելու առումով:

Այս առիթով «Գանձասար» հարցազրոյց մը ունեցաւ ՀՀ Հալէպի Գլխաւոր Հիւպատոսութեան մէջ ՀՀ մարդասիրական օժանդակութեան խումբի ներկայացուցիչ Արկատի Տոնոյեանի հետ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք հարցազրոյցը.

«Գանձասար»- Պրն. Տոնոյեան, բարի եկած էք Հալէպ: Ինչո՞ւ երկրորդ անգամ մարդասիրական խումբի առաքելութեան նպատակը:

Արկատի Տոնոյեան.- Նախ ներկայացնեմ մարդասիրական առաքելութեան նպատակը, բնոյթը եւ նախապատմութիւնը:

Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւնները առաջին անգամ չէ որ մասնակցել են մարդասիրական եւ խաղաղապահ առաքելութիւններին՝ Իրաքում, Աֆղանստանում, Զոստոյում, Մալիում եւ ներկայիս Սիրիայի Արաբական Հանրապետութիւնում:

Ի հարկէ սա մի քիչ տարբեր է այլ առաքելութիւններից, քանի որ այստեղ մասնագետներ ընդգրկուած են: Ականագործման եւ մարդասիրական բժշկական խըմբի աշխատանքները բաժանուել են երկու տարբեր ուղղութիւնների, երկու տարբեր շրջանակներում եւ իրենց առաքելութեան բնոյթով ու գործունէութեամբ ունեն տարբերակումներ:

Առաջինը սկսեց ականագործման գործընթացից: Ականագործման գործընթացը սկսել ենք Հալէպ նահանգից: Մենք արդէն մի շաբաթ է անցել ենք աշխատանքի եւ թէ՛ սիրիական կողմից, թէ՛ մեր գործընկեր ռուսական կողմից արժանացել ենք դրուատանքի՝ կապուած մեր մասնագիտական արտակարգ աշխատանքին հետ, իսկ տեղւոյն համայնքը մեծ խանդավառութեամբ է ընդունել մեր անձնակազմը, ողջունել է մեր գործունէութիւնը եւ մենք մեր աշխատանքը իրականացնում ենք բաւականին բարձր փրոֆեսիոնալիզմով:

Ինչ վերաբերում է բժշկական անձնակազմին, բժշկական անձնակազմը իր առաքելութիւնը իրականացնում է սիրիական հիւանդանոցում եւ իր ամենօրեայ աշխատանքով սատար է կանգնում հարիւրաւոր, հազարաւոր քաղաքայիններին՝ անկախ իրենց ազգայնական, կրօնական, կուսակցական եւ բոլոր տեսակի պատկանելիութիւններից: Հայ բժիշկը հասանելի է բոլորին:

Ի հարկէ մարդասիրական միջանցների բացման դէպքում, հայ բժիշկները իրենց մասնագիտական գործունէութիւնը իրականացնելու են նաեւ փախստականների վերադարձի ժամանակ, բժշկական օգնութիւն ցուցաբերելով նրանց:

բերելով նրանց:

Միեւնոյն ժամանակ նախատեսուած է հայ բժիշկների այցելութիւնը Հալէպ նահանգի շրջակայքի համայնքներ, բժշկական օգնութիւն ցուցաբերելու տեղւոյն բնակչութեան՝ երեխաներին, կանանց եւ ընդհանուրին:

«Գ.»- Շփումներ ունեցա՞ք Սուրիոյ ժողովուրդին հետ: Որքանո՞վ կարեւոր կը համարէք շուրջ տասը տարի պատերազմական պայմաններում մէջ տուայտող ժողովուրդին ուղղուած յատկապէս Հայաստանի Հանրապետութեան կողմէ առաքուած մարդասիրական օժանդակութիւնը:

Ա.Տ.- Սա միայն մարդասիրական առաքելութիւն չէ: Այստեղ կայ նաեւ բարոյական պարտքի զգացում: Հարիւր եւ անելի տարիներ առաջ հայ ժողովուրդը ցեղասպանութեան տարիներին ապաստան է գտել նաեւ Սիրիայում եւ այդ ժամանակուայ Սիրիայի իշխանութիւնները հայ ժողովուրդին օժանդակութիւն են ցուցաբերել: Եւ այն գաղութը, այն համայնքը եւ ընդհանրապէս համայն հայութեան տարագիր պատմութեան մէջ ինչ որ մենք ունեցել ենք, իմ համեստ կարծիքով, այդ ամէնը սկսել է Հալէպից, Հալէպի հայ համայնքից:

Ուստի չպատասխանել՝ այդ բարոյական պարտքին եւ չունենալ այդ զգացողութիւնը մեր կողմից որպէս պետութիւն եւ որպէս հայ ժողովուրդ ճիշդ չէր հասկացուի: Այդ իսկ պատճառով ՀՀ իշխանութիւնները կայացրել են որոշում, որպէսզի այս դժուար պահին Սիրիայի արաբ ժողովրդի կողքին լինեն, հայ համայնքի կողքին լինեն եւ իրենց մարդասիրական ու ընդհանրապէս բարոյական աջակցութիւնը ցուցաբերեն տեղի ազգաբնակչութեան:

Ի հարկէ Սիրիան ներկայ պահին գտնուում է յետպատերազմեան շրջանում, ապրում է դժուարին ժամանակներ, բայց չէ որ այս դժուարին ժամանակներն են ստիպել որ ի յայտ գան իրական բարեկամները, եւ ովքեր են այդ իրական բարեկամները: Ի հարկէ այս պահին, Հայաստանի Հանրապետութիւնը, որ իր ձեռքը մեկնել է Սիրիայի ժողովրդին:

Պատմական փաստերը անելի քան խօսու են այն առումով, թէ ինչպիսի՞ աջակցութիւն են բերել սիրիական իշխանութիւնները Հայաստանի Հանրապետութեան իր ճգնաժամի տարիներին, պատերազմի, շրջափակման տարիներին: Ես կարծում եմ, որ փոխադարձ յարգանքի, փոխադարձ բարեկամութեան շրջանակներում, հայ ժողովուրդը եւ ՀՀ իշխանութիւնները գոյացրել են ճիշդ որոշում՝ սատար կանգնելու Սիրիայի Արաբական Հանրապետութեանը:

Հարցազրոյցը վարեց
Չարմիկ Պողիկեան
Շար.՝ էջ 4 ➤

Խմբագրական

ԽՈՋԱԼՈՒԻ ՕՐԻՆՃԿԸ

Փետրուար 1992-ին Արցախեան ազատամարտին մէջ կարեւոր էջ մը բացուեցաւ, երբ հայ ազատամարտիկներ Խոջալուին ազատագրելով վերջ տուին Ստեփանակերտի եւ Բերդաձորի հայկական դիրքերը ռմբակոծող ազերի գրոհայիններու յառաջացման նկրտումներուն՝ վերականգնելով Մարտակերտ-Ստեփանակերտ կապը:

Արցախի մայրաքաղաքն ու այլ շրջանները վերջապէս զերծ կացուցուեցան թշնամիին գնդակներէն ու արցախեան ազատամարտը նոր թափ եւ տարողութիւն ստացաւ:

Ազերիները Խոջալուէն թիրախ կը դարձնէին հայկական ազատագրուած շրջանները, ուստի Խոջալուի ազատագրումը մարտավարական մեծ նշանակութիւն կը զգենար արցախեան ազատամարտի հետագայ նուաճումներու ապահովման իմաստով:

Խոջալուի ազատագրումով, ազերիական բանակը ոչ միայն զոհեր տալով կը նահանջէր, այլեւ շրջանէն փախուստ տուող ու ատրպէյճանական կողմը ապաստան որոնող թուրք բնակչութիւնը կը ջարդէր: Ազերիներու այս վայրագութիւնը, սակայն, լուսարձակի տակ չառնուեցաւ յառաջիկայ տարիներուն: Այս կացութենէն օգտուելով, Ատրպէյճան հայերուն դէմ ապատեղեկատուական քարոզարշաւ մը սկսաւ: Ան իր բռնատիրական ու մարդասպանական քաղաքականութիւնը արդարացնելու համար հայերուն վերագրեց այսպէս կոչուած «Խոջալուի Տեղասպանութիւն»ը՝ դիտել տալով, որ հայ զինուորներ տեղւոյն բնակչութիւնը ջարդի ենթարկած են:

Բարեբախտաբար հայկական կողմը փաստացի տուեալներով միջազգային հանրութեան յաճախակիօրէն ներկայացուց ու տակաւին կը ներկայացնէ ճշմարտութիւնը, այլազան արշաւներով կը քօղազերծէ ատրպէյճանական ապատեղեկատուութիւնը:

Խոջալուի ազատագրումին դէմ ատրպէյճանական ատելավառ քարոզչութիւնը ինքնին պատգամ մըն է բոլոր անոնց, որոնք մերթ ընդ մերթ կը հաւատան հողեր զիջելով խաղաղութիւն հաստատելու քաղաքական ծուղակներուն:

Այնպէս ինչպէս Խոջալուի վտանգագերծումը կարեւոր գրաւական էր Արցախի ազատագրութեան ամբողջացման, անկախ հանրապետութեան հաստատման համար, այնպէս ալ ազատագրուած հողերուն պահպանումն ու Արցախեան հայրենիքի իւրաքանչիւր մղոնին տիրութիւն ընելը երաշխիքը կը համարուին Արցախի անվտանգութեան՝ տարիամոզելու ողջ աշխարհը, որ հողին համար արիւն թափողն ու զայն տիրութիւն ընողն է ճշմարիտը, անոր հետ պիտի բանակցին խաղաղութիւն ցանկացողները ու անոր անբռնաբարելի իրաւունքը պիտի յարգեն իրողաբար:

«Գ.»

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՄԱՍՆՈՅ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Այս շաբաթ, սուրիական մամուլին մէջ լայն անդրադարձ կատարուեցաւ Սուրիա-Իրան յարաբերութիւններուն: ՍԱՆԱ լրատու գործակալութիւնը յայտնեց, որ Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռաւիտ ալ Մուալլեմ հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը ունեցած է իրանցի իր պաշտօնակից Ճաուատ Չարիֆի հետ:

Կողմերը խորհրդակցած են երկու բարեկամ երկիրներու ռազմավարական յարաբերութիւններու ամրապնդումին, եւ յատկապէս Սուրիոյ նախագահ Պաշշար ալ Ասատի Իրան կատարած պատմական այցելութեան:

Սուրիոյ նախագահին Իրան այցելութիւնը պատմական համարուեցաւ, յատկապէս այն պատճառով, որ վերջին անգամ ութը տարի առաջ էր, որ Սուրիոյ նախագահը Իրան այցելած էր:

Այլ առումով, սուրիական «Տամ Փրես» կայքը կը յայտնէր, որ ՄԱԿ-ի մօտ Սուրիոյ մնայուն բանագնաց դոկտ. Պաշշար ալ Ճաաֆարի ՄԱԿ-ի Ապահովական Խորհուրդի նիստին խօսք անելով շեշտած է, որ մարդա-

սիրական գետնի վրայ Սուրիոյ նեցուկ կանգնելու կոչերը համոզիչ կը դառնան միայն այն պարագային, երբ մարդասիրական հարցերը քաղաքականութենէն հեռու կը պահուին եւ օգնութեան կողքին միջազգային ընտանիքին կողմէ ճիգ կը թափուի դէպի Սուրիա ահաբեկչական խումբերու հոսքին դադրեցման առումով:

Ճաաֆարի յայտնած է նաեւ, թէ «ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդի մնայուն անդամներէն ոմանք իրենք զիրենք կը ներկայացնեն որպէս Սուրիոյ բնակչութեան մարդկային իրավիճակով մտահոգ կողմեր, սակայն խորքին մէջ, անոնք այլաբնոյթ աջակցութիւն կը ցուցաբերեն ահաբեկչներուն ու Սուրիոյ դէմ իրարայաջորդ յարձակումներ կը գործեն:

«Չարմանալ կարելի է միայն ի տես այն պետութիւններուն, որոնք Սուրիոյ մարդասիրական թղթածրարով հետաքրքրութիւն ցուցաբերող Ապահովութեան Խորհուրդի անդամ ըլլալով մէկտեղ, նկատի չեն առներ Սուրիոյ կառավարութեան հետ խորհրդակցելու կարելիութիւնը: Անոնքմէ ոմանք խոչընդոտ կը հանդիսանան սուրիացի տեղահանուածներուն Սուրիա վերադարձին՝ մարդասիրական աշխատանքը քաղաքական պայմաններու առնչելով, հակասելով մարդասիրական աշխատանքի սկզբունքներուն»:

Կայքին համաձայն, Ճաաֆարի շեշտած է, որ Սուրիա, մարդասիրական թղթածրարի 182-46 թուակիր որոշումին վրայ հիմնուելով, լուրջ աշխատանք կ'անկնալէ Ապահովութեան Խորհուրդէն՝ յարգելու Սուրիոյ ինքնիշխանութիւնն ու քաղաքական հաշուարկներու չենթարկելու Սուրիոյ մարդասիրական թղթածրարը:

Միւս կողմէ, սուրիական «Շամ Թայմզ» կայքին վրայ կը կարդանք, որ ռուս-սուրիական համակարգումի կեդրոնը հանդէս եկած է հաղորդագրութեամբ մը՝ շեշտելով որ. «Թանաֆ շրջանի ԱՄՆ-ի ուժերը արգելք կը հանդիսանան ԱՄՆ-ի հսկողութեան տակ գտնուող Մուխայամ Ռուքայանիէն տեղահանուածներու դուրս բերման՝ յայտնելով որ, դուրս ելլելու պարագային, սուրիական կառավարութեան հսկողութեան տակ գտնուող շրջաններուն մէջ անոնք կը սպասեն մահը, զինուորական պարտադիր ծառայութիւնն ու ձերբակալումը»:

Հաղորդագրութեան համաձայն. «Մարդկային իրաւանց սկզբունքներէն մեկնելով, Սուրիոյ կառավարութիւնը ռուսական կողմին հետ համագործակցաբար յառաջիկայ 1 Մարտ 2019-ին մարդասիրական յաւելեալ հանրակառքեր պիտի տրամադրէ Մուխայամ ալ Ռուքայանիէն տեղահանուածները իրենց ազատագրուած գիւղերը վերադարձնելու համար: Հանրակառքերը ԱՄՆ-ի բռնագրաւած շրջաններ մուտք պիտի գործեն ՄԱԿ-ի անմիջական հսկողութեամբ»:

Աղբիւրը կ'աւելցնէ, որ հաղորդագրութեան համաձայն, Ռուսիա եւ Սուրիա կոչ կ'ուղղեն ԱՄՆ-ի՝ անմիջապէս դուրս բերելու Սուրիոյ մէջ ապօրինի կերպով հաստատուած իր ուժերը:

Կրթական ոլորտին անդրադառնալով ՍԱՆԱ լրատու գործակալութիւնը կը յայտնէր, որ Սուրիոյ նախագահ Պաշշար ալ Ասատ հրապարակած է 2019-ի 69 թուակիր հրամանագիրը, ըստ որուն համալսարանական ուսումը շարունակելու առիթը սպառած բոլոր ուսանողներուն քննութիւն դիմելու առիթ կ'ընծայուի: Հրամանագիրին համաձայն, ուսանողները քննութեան կրնան ներկայանալ 2018-2019 տարեշրջանի 2-րդ կիսամտային, իսկ ամառնային վերաքննութեան փոխարէն՝ յառաջիկայ 2019-2020 տարեշրջանի առաջին կիսամտային:

Լուրեր Հայաշխարհէն

ՅՅԴ ԲԻՐՈՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՆՈՒՅԻՉՆԵՐԸ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՅԱԾ ԵՆ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՇԵՏ

ՅՅԴ հանրային կապերու գրասենեակը կը հաղորդէ, որ Շաբաթ, 23 Փետրուար 2019-ի առաւօտեան, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսը, Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինի մէջ, ընդունած է ՅՅԴ Բիւրոյի պատուիրակութիւնը:

ՅՅԴ պատուիրակութեան կազմին մէջ եղած են ՅՅԴ Բիւրոյի նախագահ Արմեն Ռուստամեան, ՅՅԴ Բիւրոյի անդամներ Արսէն Յամբարձումեան եւ Կիրո Մանուկեան:

Յանդիպումին արծարծուած են Յայաստան-Սփինը գործակցութեան առնչուող հարցեր: ՅՅԴ-ի ներկայացուցիչները վեհափառ հայրապետին ներկայացուցած են արծարծուած հարցերուն մասին կուսակցութեան տեսակետներն ու մտահոգութիւնները:

ՇՈՒԵՏԻ ՅՅԴ ԵՐԻՏՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԸ ԿԸ ՀԱԿԱՉԴԷ

22 Փետրուար 2019-ի յետմիջօրէին, փոքրաթիւ խումբ մը ազերիներ ցոյց մը կազմակերպեցին Սթըքհոլմի Յայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատան դիմաց, այսպէս կոչուած Խոջալուի դէպքին առիթով:

Նախապէս դեսպանութիւնը տեղեակ պահած էր Շուէտի ՅՅԴ Կոմիտէն՝ ցոյցին մասին:

Խումբ մը ընկերներ եւ ընկերուհիներ, Յայաստանի եւ Արցախի դրօշները վերցուցած, դեսպանատան դիմաց հաւաքուեցան եւ հակադարձեցին ազերիական խմբակին, որ կը գտնուէր դիմացի մայթին վրայ:

Մեր ընկերները յաջողեցան խափանել ազերիական քարոզչական արշաւը՝ կուռ ներկայութեամբ եւ կարգապահ շարքերով:

Անոնք ազգային-յեղափոխական երգերով թնդացուցին շրջակայքը եւ «Մեր Յայրենիք»-ի խորիստ մեկնաբանութեամբ աւարտեցին իրենց հաւաքը:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ...

Սկիզբ՝ էջ 1

տու կը կարծես, որ մեր համազգային օրակարգի քննարկման եւ ձեւաւորման շատ կարեւոր առաքելութիւնը ունինք: Մենք գիտենք մէկ բան. ե՛ր մենք, ե՛ր մեր ժողովուրդը, ե՛ր մեր եկեղեցին, ե՛ր մեր հոգեւոր դասը մէկ բանի համաձայն ենք, որ մենք պիտի չպարտուինք եւ պիտի յաղթենք այն մարտահրաւերին, որ մեր պետութեան, մեր ժողովուրդին առջեւ է, Յայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի Հանրապետութեան եւ Սփինըքի մէջ»:

Ամենայն Յայոց Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը իր խօսքին մէջ ըսած է, որ Արամ Ա. Կաթողիկոսը քանի մը օր է, որ արդէն կը գտնուի Յայաստան՝ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինի մէջ, եւ իրենք անդրադարձած են եկեղեցին յուզող հարցերուն: «Մենք անդրադարձանք մեր եկեղեցւոյ առաքելութեան, մեր ազգային կեանքին, մեր հոգեւոր կեանքին՝ կարեւոր նկատելով մեր գործունեութիւնը մեր ժողովուրդի հոգեւոր միասնութեան, մեր ժողովուրդի

ազգային միասնութեան, ինչպէս նաեւ մեր երկիրի յառաջընթացին համար: Մենք ընդձեռնակ անհրաժեշտութիւնը, որ մեր երկիրին մէջ տիրէ կայունութիւն, տիրէ սիրոյ մրջնակորտ», ըսած է Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը:

Այնուհետեւ խօսքով հանդես եկած է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսը, յայտնելով. «Սիրելի՛ պարոն վարչապետ, ասիկա մեր երկրորդ հանդիպումն է, եւ այս անգամ աւելի պաշտօնապէս՝ իբրեւ վարչապետ կ'ողջունեմ ձեր առաքելութիւնը: Կ'ակնկալեմ, որ ժողովուրդին սպասումները, կարիքները փոյ առ փոյ իրագործուին: Եթէ կան բեւեռացումներ, այդ բեւեռացումները պետք է կամրջուին նոյն արժէքներուն շուրջ: Եւ այս ուղղութեամբ եկեղեցւոյ դերը եւ շատ կարեւոր կը նկատեմ: Ուրախ եմ, որ ձեր խօսքին մէջ կարեւորութեամբ անդրադարձաք եկեղեցւոյ դերին: Վեհափառը ինքն ալ ըսաւ, որ եկեղեցի պետութիւն այս յարաբերութիւնները, աւելի ճիշդ՝ գործակցութիւնը, հրամայական է թէ՛ ազգաշինութեան, թէ՛ հայրենակերտումի իմաստով»:

ՍՈՒՆԿԱԽԻԹԻ Զարդերուն 31-րդ Տարեկիցին Առիթով «Հողեր Զոհուեալ Տալու» Կարգախօսով Հանրաձայն Ազատութեան Հրապարակին Վրայ

26 Փետրուարի երեկոյեան ժամը 6:00-ին, Երեւանի Ազատութեան հրապարակին վրայ տեղի ունեցաւ «Հողեր Զոհուեալ Տալու» կարգախօսով հանրահաւաքը՝ ի յիշատակ Սումկայիթի ջարդերուն 31-րդ տարելիցին:

Հաւաքի մասնակիցները, որոնց կարգին էին մեծ թիւով ազատամարտիկներ, հաւաքուեցան Ծիծեռնակաբերդի մէջ, ուր անմար կրակէն վառած ջահերով քալեցին դէպի Ազատութեան հրապարակ: Հրապարակին վրայ ելոյթ ունեցան շարք մը ազատամարտիկներ, որոնց կարգին՝ ՅՅԴ Յայաստանի Գերագոյն Մարմինի անդամ Արթուր Եղիազարեան: Ան յայտնեց, որ այս հաւաքին միջոցով խօսք կ'ուղղեն աշխարհին եւ Յայաստանի իշխանութիւններուն:

Արթուր Եղիազարեան անդրադարձաւ Արցախի տարածքներու հարցին՝ ըսելով, որ որոշ ուժեր անկա դարձուցած են վիճարկոյց նիւթ: Արթուր Եղիազարեան յայտարարեց, որ այսօր Արցախի մէջ գոյութիւն չունի գրաւուած կամ ազատագրուած տարածք, կայ Արցախի Հանրապետութիւն՝ իր վարչական շրջաններով, իր սահմանադրութեամբ, եւ այդ նիւթը քննարկման ենթակայ չէ:

Անոր համաձայն, այսօր կեղծ օրակարգով մարդիկ կան, որոնք կ'ըսեն, թէ մենք պատերազմատեր ենք, մինչդեռ իրենք՝ խաղաղասեր: «Անոնք կը ստեն, կը կեղծեն: Այս ազատամարտիկներէն աւելի ունէ մէկը խաղաղութիւն չ'ուզէր, որովհետեւ անոնք պատերազմին ընկերներ կորսնցուցած են, տեսած են այդ դժուարութիւնները, ունեցած են այդ փորձութիւնները: Տուողին չեն յարգեր, տուողին ուրիշ բան կ'ընեն, ուրեմն՝ մենք տալիք ոչ մէկ բան ունինք: Մենք նոյնիսկ բանակցելու ոչինչ ունինք Ազրայէճանի հետ, բացառութեամբ Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքին», ըսաւ Արթուր Եղիազարեան՝ աւելցնելով, որ Արցախը Յայաստան է, ու ասիկա բոլորիս մտքին մէջ է, եւ ուշ կամ կանուխ, պիտի ունենանք Միացեալ, ազատ, անկախ Յայաստան՝ Արցախով հանդերձ:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ ՅՅԴ Յայաստանի Գերագոյն Մարմինի Ազատամարտիկներու Յանձնախումբի պատասխանատու, պահեստազօրի գնդապետ, Արցախեան ազատամարտի մասնակից, Շուշիի առանձին հրաձգային գումարտակի ՅՅԴ շտապի պետ, ՅՅԴ Կիւմրիի ջոկատի հրամանատար Արտաշէս Մխիթարեան:

Ան դիտել տուաւ, որ վերջին շրջանի իրադարձութիւնները մտահոգիչ են, քանի որ աշխուժացած են ապագային ուժերու կողմէ Արցախի ազատագրուած տարածքներու գիշումներուն մասին յայտարարութիւնները: Ազգաբնակչութեան դիրքորոշումին վրայ ազդելու նպատակով փորձ կը կատարուի, յանուն խաղաղութեան, լայն քննարկման նիւթ դարձնել Արցախի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան 175-րդ յօդուածով ամրագրուած՝ Արցախի Հանրապետութեան իշխանութիւններու իրաւագօրութեան ներքեւ գտնուող տարածքներու գիշման հարցը:

Արտաշէս Մխիթարեանի համաձայն, պարտաւորական եւ ազգադաւ դիրքորոշումներով յայտնի գործիչները իրենց ասուլիսներուն եւ յայտարարութիւններուն ընթացքին կ'արժեք դրեն իրենց մարտական ընկերներու կեանքին գնով ձեռք բերուած յաղթանակի արդիւնքները՝ համեմատելով 2018-ի իշխանափոխութիւնը Արցախեան ազատամարտին հետ:

Արտաշէս Մխիթարեան համոզուած է, որ հարցը կը լուծուի, եթէ ազգովին առաջնորդուինք «Չարգանալ՝ չգիջելով» կարգախօսով, ինչ որ թեւեւ դժուար, բայց պատուաբեր ճամբայ է: Մինչդեռ շարունակաբար գիշումներու մասին խօսելով՝ կարելի է բռնել կործանման ճամբան: Ուստի առաջնահերթ խնդիր կը մնայ Արցախի եւ Յայաստանի միջեւ ռազմաքաղաքական դաշինքի կնքումը, որուն միջոցով Յայաստանը պարտաւորութիւն կը ստանձնէ իրաւական հիմքով կատարել իր՝ երաշխաւորի պարտականութիւնները:

Նովանաւորութեամբ
Բերիոյ Նայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ
Գերշ. Տ. Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեանի
Կազմակերպութեամբ
«Գանձասար» Շաբաթաթերթի Վարչութեան

Շ Ն Ո Ր Ն Ա Ն Դ Է Ս
Բերիոյ Նայոց Թեմի 2018-ի հրապարակութիւններուն

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 8 Մարտ 2019-ին, յետմիջօրէի ժամը 6:00-ին
 ԱՄԺ Տան «Անի» սրահէն ներս:

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԶՄԱՆ ՀԱՐՅԸ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԵՋ

Արաբական մամուլը տեղեկություններ կը շրջանառե այն մասին, որ Արաբական Միացեալ Էմիրություններ կրնայ ճանչնալ 1915 թուականին Օսմանեան Կայսրութեան իրագործած Հայոց Ցեղասպանությունը, որ կը մեծցնէ Ապու Տապիի եւ Անգարայի միջեւ լարուածութիւնը: Մամուլը կը գրէ, որ Արաբական Միացեալ Էմիրություններ Հայոց

Յոյց Ցեղասպանութեան ճանաչումը կրնայ յայտարարել 24 Ապրիլին: Այս տեղեկություններուն լոյսին տակ «Գանձասար» հարցազրոյց մը ունեցաւ տղոք. Ռուբէն Գեորգեանի հետ: Երբ հարց տուինք տղոք. Գեորգեանին, որ արաբական նման երկիրներ գործնական քայլերու կը դիմէ՞ն այս ուղղութեամբ, թէ այս խաղաքարտը կ'օգտագործեն պարզապէս ճշմարտութեան հարցումը, որ արաբական տարակարծութիւններ ունեցող Թուրքիոյ վրայ, ան պատասխանելով ըսաւ.

«Նախ եւ առաջ պէտք է հաստատել, որ «Ալախպար» ի մէջ իրատարակութեամբ յօդուածը մնաց անարձագանգ Արաբական Միացեալ Էմիրություններու պաշտօնական շրջանակներէն, սակայն այս մէկը չի բացառեր, որ այդ յօդուածը թելադրուած էր Նոյն շրջանակներուն կողմէ:

Թէ ինչո՞ւ այս ժամկետին նմանօրինակ մօտեցում տեղի կ'ունենայ, այդ մէկը պէտք է սահմանափակել սոսկ Թուրքիա - Արաբական Միացեալ Էմիրություններ քաղաքական վատ յարաբերութիւններով, այլ անհրաժեշտ է շրջանի մէջ տիրող քաղաքական մրցակցութիւններու ընդհանուր իրավիճակին եւ գարգացումներուն մէջ տեղադրել գայն:

Յստակ է, որ Թուրքիոյ այսօրուան քաղաքականութիւնը կը բնութագրուի նորօսմանիզմով եւ նորփանթուրանիզմով, որոնք իրագործման համար Թուրքիա կ'օգտագործէ փանիստիզմը՝ յաւակնելով իսլամական աշխարհին դեկը ստանձնելու ու այս ծամբուն վրայ նախկին Օսմանական Կայսրութեան տիրապետութեան տակ գըտնուող ու այսօր անկախ պետութիւններուն վրայ տարածել իր քաղաքական հեղինակութիւնը եւ անոնց սահմաններուն վրայ հաստատել իր ռազմական ներկայութիւնը: Սակայն այս ծամբուն վրայ կան այլ ուժեր, որոնք համար անթոյլատրելի է նման քաղաքական ծրագրերու

իրագործումը, ինչպէս՝ Եգիպտոս, Սեուտական Արաբիա, Արաբական Միացեալ Էմիրություններ եւ այլն: Չմոռնանք, որ Սեուտական Արաբիան իր կարգին ինքզինք կը նկատէ Իսլամական աշխարհին դեկավարը եւ ունի իւրայատուկ ծրագրեր ու վերոյիշեալներուն հետ յառաջացուցած է հակաթուրք ճակատ:

Այսպիսով նաեւ կը բացատրուի վերջերս Եգիպտոսի նախագահ Ապտուլ Ֆաթթահ ալ Սիւսի կատարած յայտարարութիւնը Հայոց Ցեղասպանութեան մասին եւ այս հարցին աշխոյժ արծարծումը յատկապէս Եգիպտական մամուլին եւ մետիային ընդմէջէն, ուր նաեւ բարձրաձայն կը խօսուի Եգիպտոսի կողմէ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման մասին:

Ահա թէ ինչո՞ւ Թուրքիոյ հանդէպ որդեգրուած կեցուածքները տարակարծութիւններ չեն, այլ հակամարտութիւն՝ ռազմավարական արժէք ունեցող ծրագրերու բախումի որպէս արդիւնք, հակամարտութիւն որ առաւել սաստկացաւ Սուրիոյ տագնապի մօտալուտ հանգուցալուծման հաւանականութեան մեծացումով:

Անկասկած՝ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման եւ դատաւարտման հարցին արծարծումը Թուրքիոյ վրայ ճշմարտութեան միջոց է իւրաքանչիւր կողմի համար, եւ քաղաքական տրամաբանութեամբ մէկ անգամ օգտագործելով՝ այս պարագային ցեղասպանութեան ճանաչումով ու դատաւարտումով այդ խաղաքարտէն չեն իրաժարիր, այլ կը շարունակեն շահագործել գայն՝ Հայոց Ցեղասպանութեան նիւթը մերթ ընդ մերթ արծարծելով, առանց ուղղակի ճանաչումի:

Յարդ կատարուած չ'անցնիր վերոյիշեալ սահմանները:

Նաեւ բացառուած է ցեղասպանութեան ճանաչման տարբերակը, որ կը նշանակէ, թէ յառաջիկային այդ երկիրները կրնան դիմել այնպիսի քայլերու, որոնք կ'անցնին ճանաչումի ու դատաւարտումի բարոյական արժէքէն դէպի քաղաքական կիրարկումի աշխարհ, ինչպէս օրինակ՝ միջազգային քաղաքական ատենաներու մօտ Թուրքիոյ կողմէ իրագործուած Ցեղասպանութեան եւ ոճրային այլ արարքներուն արծարծումն ու համապատասխան որոշումներու գոյացումը»:

Պատասխանելով այն հարցումներուն, թէ ցեղասպանութիւնը դատաւարտող բանաձեւ մը արաբական երկրի մը կողմէ ընդունուելու պարագային, ինչպիսի՞ ազդեցութիւն կրնայ ունենալ արաբ հանրային կարծիքին եւ Թուրքիոյ վրայ, իսկ այսօր արաբ հասարակութիւնը որքանով իրագրել է ցեղասպանութեան իրողութեան կամ պատրաստ է ձայն բարձրացնել յանուն արդարութեան, Գեորգեան ըսաւ.

Արաբի Տոտյեն...

Սկիզբ՝ էջ 1

րապետութեան, որը որ մենք ներկայ պահին իրականացնում ենք մեր փոքրիկ մասնագիտական խմբով:

«Գ.»- **Իսկ ինչպիսի՞ աշխատանք պիտի տարրուի դպրոցներէն ներս:**

Ա.Տ.- Ծրագիրը բազմազան է, ինչպէս յիշեցի՝ բժիշկներին համար նախատեսուած է եւ տեղական հիւանդանոցներում աշխատել, եւ համայնքային մակարդակով աշխատանք տանել Հալէպ նահանգում, այնպէս ալ ականազերծման խմբերի պարագային: Անոնք ներկայ պահին իրականացնում են ականազերծման աշխատանքներ, սակայն յառաջիկայում աշխատանքային հանդիպումներ կ'իրականացուեն: Երեկ մենք ունեցել ենք աշխատանքային հանդիպում տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ, այդ հանդիպումներին գոյացած համաձայնութիւնների շրջանակներում արդէն պէտք է սկսենք իրագրել ման աշխատանքներ կատարել դպրոցներում՝ տարբեր տեսակի ականներից նախագրուշական դասընթացներ կազմակերպելով:

«Գ.»- **Այցելելով Հալէպ, տեսնելով բնակչութեան վիճակն ու դժուարութիւնները, ձեր կարծիքով, այսօր առաւելաբար ի՞նչ բանի կարիք ունի Սուրիոյ ժողովուրդը:**

Ա.Տ.- Այստեղ երկրորդ կարծիք լինել չի կարող, դրա համար մեր օգնութիւնը խաղաղութեան ցուցաբերում է: Խաղաղութիւն, որից յետոյ արդէն ենթակառուցուածքներ, բարեկեցութիւն եւ մնացեալ բոլոր հարցերը բնականաբար կը կարգաւորուեն խաղաղութեան պայմաններում: Ներկայ պահին, Սիրիայի ժողովուրդին օգտակար կը լինեն մեր ականազերծողներն ու բժիշկները: Ի հարկէ ՀՀ իշխանութիւնները նաեւ հայ-ռուսական համակարգման կեդրոնի միջոցով ցուցաբերել են նիւթական օժանդակութիւն՝ պարենի տեսքով: Պատերազմի ժամանակ ցանկացած օգնութիւն, որը որ նպաստելու է տուեալ ժողովրդին եւ իր հետ բերում է դրական երեւոյթներ դա ցանկալի է: Ներկայ պահին Սիրիայի ժողովուրդը կարիք ունի խաղաղութեան, հաշտեցման՝ բոլոր տեսակի վերիվայրումներէն, ցնցումներէն գերծ մնալու համար: Հայաստանի իշխանութիւնները, ի դէմս գործընկեր պետութիւնների, ջանք չեն խնայել օժանդակելու խաղաղութեան հաստատման: Սա մեր առաջին քայլերն են: Համագործակցութիւնը պիտի լինի շարունակական, շատ անելի մեծ ծաւալներով: Հայաստանի Հանրապետութիւնը 2003 թուականից արդէն իսկ մասնակից է խաղաղապահ գործողութիւններին՝ տարբեր երկրներում: Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդը մէկ բացառիկ արժէք ունի. մենք խաղաղութիւն արտահանող երկիր ենք: Սա Հայաստանի Հանրապետութեան բացառիկ արժէքն է, որից աշխարհի տարբեր երկիրներ կարող են օգտուել: Մեր թիմը բացառիկ փրօֆեսիոնալ է եւ իր մասնագիտական պատրաստութեամբ արժանացել է տարբեր երկրների, այդ թում նաեւ Սիրիայի պատասխանատու մարմինների բարձր գնահատանքին:

«Գ.»- **Շնորհակալույթիւն: Անհրաժեշտ է ծառայութիւն կը մտայնեք ձեզի:**

«Անհրաժեշտ է յետադարձ ակնարկ մը նետել անցեալ դարու յատկապէս 80-ականներուն վրայ, երբ մեծ թափ ստացան Հայոց Ցեղասպանութեան առնչուող հայ եւ արաբ մտաւորականներու արաբերէն մեծաթիւ ուսումնասիրութիւններն ու թարգմանութիւնները, յատկապէս Սուրիոյ, լիբանանի եւ Եգիպտոսի մէջ, երբ այս երկիրներու արաբական հանրային կարծիքը իրագրել դարձաւ ցեղասպանութեան, ապա պատկերասփիւռներու վրայ սկսան մերթ ընդ մերթ երեւիլ Հայոց Ցեղասպանութեան մասին հաղորդումներ, ֆիլմաշարեր եւ այլն: Այս բոլորը արաբական հանրային կարծիքը որոշ չափով իրագրել դարձուց կատարուածին: Իսկ Թրքական կողմը, ընդհանրապէս, այս գարգացումը չկրցաւ կասեցնել:

Իրավիճակը փոփոխութիւն կրեց յատկապէս այն ատեն, երբ Թուրքիոյ իշխանութեան հասան նորօսմանիզմի ներկայացուցիչները եւ թիրախ դարձուցին արաբական հանրային կարծիքը՝ գանազան միջոցներով տարածելու փրօթքական մթնոլորտը, օգտագործելով քաղաքական դրական յարաբերութիւնները արաբական աշխարհին հետ: Քաղաքական հսկայական իրադարձութիւններով լեցուն մօտ երկու տասնամեակի վրայ երկարող ժամանակաշրջանը յանգեցաւ Թուրքիոյ հանդէպ արաբական աշխարհի

հանրային կարծիքին երկփեղկուումին: Հակաթրքական տրամադրութիւններ կան արաբական աշխարհի ամբողջ տարածքին:

Այս իրավիճակէն մեկնած արաբական որբէւ պետութեան կողմէ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչումը պիտի ունենայ իր կողմնակիցներն ու հակառակորդները եւ դէպի ճանաչում տանող ճանապարհին պիտի յառաջանայ բախում, ինչ որ նոր կարելիութիւններ կը ստեղծէ հայութեան համար Հայոց Ցեղասպանութեան ծանօթացման, իրաւացիութեան պարզաբանման, եւ պատմութեան նենգափոխման դէմ պայքարելու իմաստով:

Այսօր հակաթուրք կողմերը ունին պետական, լրատուական եւ նիւթական հսկայ կարելիութիւններ, ինչպէս նաեւ գաղափարակից հետեւորդներ, որոնք իրենց սեփական երկիրներու գոյութեան մեծագոյն վտանգը կը նկատեն թրքական ծաւալապաշտական միտումները եւ կրնան ձայն բարձրացնել յանուն Հայոց Ցեղասպանութեան, եթէ հայկական գաղութները տուեալ երկիրներուն մէջ կարենան պահը բռնել եւ տրամադրելի կարելիութիւնները օգտագործել՝ անոնց մատուցելով, պատմական նիւթեր, փաստաթուղթեր որպէսզի ներկայացուին արաբական միջավայրի համապատասխան տրամաբանութեամբ, լեզուով ու անոր առօրեային ընդմէջէն»:

«ԾԵՐՈՒՆԻՆ ԵՒ ԼԵՈՒ» ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԵԱՄԲ «ԱՂԱՄԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ 600-ՐԴ ՎԱՐԱԳՈՅՐԸ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱՅ

Կիրակի, 24 Փետրուար 2019-ին, ՀԲԸ Միութեան «ԳՅ Նագարեան» սրահին ներս «Աղամեան» թատերախումբը ներկայացուց իր 94-րդ ելոյթը՝ «Ծերունիին եւ Լեռը» թատերգութիւնը, հեղինակութեամբ եւ բեմադրութեամբ Վաչէ Ատրունիի:

Նախքան ներկայացումը, «Աղամեան» թատերախումբի ընդհանուր պատասխանատու, Թատերական Յանձնախումբի ատենապետ Ներսես Տաղլեան ըսաւ. «Յովհաննէս Սամուէլեան մեր հիմնադիր անդամներէն եղած է: Մեր յանձնախումբին սենեակը մինչեւ օրս իր անունով կը կոչուի: Ուստի սոյն գործը կը նուիրենք անոր եւ մեր թատերախումբի բոլոր նկէտեցեալ անդամներուն, որոնց նորագոյնը Գրիգոր Զէլէշեանն էր»: Այս ան ներկայաներէն խնդրեց մէկ վայրկեան յոտընկայս յարգել «Աղամեան»-ի նկէտեալ անդամներուն յիշատակը:

Թատերգութիւնը սկսաւ ֆրանսական օդակայանի մը մէջ տարբեր թռիչքներու եւ վայրէջքներու յայտարարութիւններով: Գորս անդամներէ բաղկացած ընտանիք մը ֆրանսա-ԱՄՆ թռիչքին կը սպասէր: Ընտանիքին հայրը՝ Թորոս (Արմէն Ստանպուլեան) իր տիկնոջ՝ Յասմիկին (Անի Սարեան-Զիրիշեան) կամքը տեսնելու համար գաղթէն բացի այլ ընտրուանք չունէր: Յասմիկ համոզուած էր, որ ԱՄՆ-ի մէջ, աւելի լաւ կրնան ապրիլ, մանաւանդ որ եղբայրը խոստացած էր օգտակար դառնալ իրենց: Հետաքրքրականը այն էր, որ Թորոս, որպէս գիտնական, տարիներ շարունակ հետազօտութիւններ կատարելէ ետք, յաջողած էր առանց կուտի ձմերուկ ցանել: Ան յոյսով էր, որ ամերիկացիները պիտի հիանան այդ գիտով: Այս իսկ պատճառով ձմերուկն ալ իրենց պիտի ընկերակցեր ու գաղթէր, որպէսզի ԱՄՆ-ի մէջ անոր հունտը ցանուի ու բազմանայ: Խորքին մէջ հունտը հայուն ճակատագիրը կը խորհրդանշէր: Պատմութեան ընթացքին գաղթին եւ բռնազաղթին դէմ հայու պայքարին հունտն էր ան: Թորոսին եւ Յասմիկին կ'ընկերակցէր Յասմիկին հայրը՝ Արարատ (Սմբատ Երեցեան) եւ իրենց երիտասարդ գաւազնը՝ Նարեկ (Ճորճ Համամեան):

Պետք է արձանագրել, որ Սըմբատ Երեցեանին ներկայացումը բացառիկ էր: Բնիկ քեսապցի այդ ծերունիին կողակիցը՝ Չարուհին, նախքան հոգին աւանդելը Արարատէն խնդրած էր, որ յետմահու աճիւնը Քեսապի մէջ թաղուի:

Հետաքրքրականը այն էր, որ Արարատ իր ճարպիկութեամբ յաջողած էր Թորոսը համոզել, թէ անցագիրը կորսնցուցած է, հետեւաբար պիտի չկարենայ իրենց հետ ԱՄՆ գաղթել: Խորքին մէջ Արարատ այս բոլորը դիտումաւոր ծրագրած էր, որպէսզի Քեսապ վերադառնայ: Ան իր կեանքը անիմաստ կը համարէր Քեսապէն դուրս: Արարատ վերադարձի վճռական որոշում առած էր: Օդակայանէն ներս ծիծաղելի

դէպքեր ալ տեղի ունեցան՝ օրինակ, մինչ Թորոս եւ Յասմիկ թռիչքը կը սպասէին, Յանկարծ օդակայանի

դուստրին՝ Նանէի հետ (Սերլի Գուգուեան) ֆրանսայէն-Դամասկոս թռիչքին կը սպասէր, որպէսզի հոն-

պաշտօնեաներէն մէկը (Դուին Չէթունցեան) կը հասնի իրենց մօտ՝ տեղեկացնելու համար, թէ Արարատ օդակայանի գուգարանին խողովակը կտորած է եւ շուտով պետք է օդակայանի տնօրէնութեան գրասենեակը ուղղուի:

Նախքան մեկնիլը, Արարատ Նարեկին գաղտնի նամակ մը կը յանձնէ: Նարեկէն կը խնդրէ, որ մեկնելէն ետք նամակը Յասմիկին յանձնէ: Նամակին մէջ Արարատ կը գրէր, որ շուտով Քեսապ պիտի վերադառնայ եւ կուծին մէջ տեղադրած Չարուհիին աճիւնը այնտեղ թաղէ: Արարատ օդակայանէն ներս կը ծանօթանայ Նանէ ժանին (Շաղիկ Տաղլեան-Պարսումեան)ին: Ֆրանսահայ երիտասարդուհի մը, որ Հայաստան պիտի մեկնէր կամաւորներու խմբակի մը մաս կազմելու համար: Ժանին հայրը՝ Սերոբը (Ճորճ Դաւիթեան) յօժար չէր ժանինի ճամբորդութեան: Ան վստահ էր, որ ժան պիտի չվերադառնար, եւ պիտի նախընտրէր իր հայեկիցին ծառայել, մանաւանդ, որ Կիւմրիի մէջ քանի մը ժամ առաջ երկրաշարժ մը տեղի ունեցած ու ժողովուրդը սարսափի մատնած էր: Սակայն ժան մտադիր էր ճամբորդել: Աւարտին, Թորոսը, Յասմիկն ու Նարեկը ԱՄՆ կ'ուղղուին, Արարատն ալ՝ Դամասկոս, ետքը Քեսապ: Կամքէ անկախ պատճառներով Նարեկ կը ստիպուի ԱՄՆ-էն Հայաստան ուղղուիլ եւ բախտի բերմամբ ժանին հետ անգամ մը եւս տեսնուիլ, ապա ամուսնանալ:

Այս բոլորին կողքին հետաքրքրական էր Նանէ թատերգութեան ընթացքին Ռաֆֆի Գալայճեանի դերը: Ան կը մարմնաւորէր Նարեկին կերպարը՝ աւելի հասուն տարիքի, որ ժանին մահանալէն ետք իր

խումբին նուիրած իր գործերուն առիթով: Ատրունի աւելի քան քառասունհինգ թատերգութիւն գրած է, բեմադրած է մօտաւորապէս երեսուն թատերախաղ: Այս Հայկաի ՀԲԸ-ի Գործադիր Մարմինի փոխատենապետին՝ Արմէն Ստանպուլեանի ձեռնարկով յուշանուէրը յանձնուեցաւ վաստակաւոր թատերագիր, բեմադրիչ Վաչէ Ատրունիի:

Ատրունի այս առիթով ըսաւ. «Թոյլ տուէք այս յուշանուէրը փոխանցել Նանէ սիրելի հայկախաղութեան, իմ մանկութեան, պատանեկութեան, ինչպէս նաեւ սկաւառական շրջանի սիրելի բարեկամներու: Հայկաը ինձի համար հոգեհարազատ միջավայր է: Այն ինչ որ դուք այսօր տեսաք բեմին վրայ, ներկայ պայմաններուն մէջ, թատերաւերնէրու կողմէ տարուած թատրոնի մշակոյթը պանծացնող հզօր աշխատանք է»:

Այնուհետեւ Տաղլեան բեմ հրաւիրեց Հայ Աւետարանական Համայնքապետ Վերապատուելի Յարութիւն Սելիմեանը՝ ներկայացնելու համար իր սրտին խօսքը:

Սելիմեան ըսաւ. «Իսկութեան մէջ այնքան հոգեհարազատ եւ այնքան իրական ներկայացում մըն էր սա, որ ես գայն խաղարկութենէն շատ աւելին կը համարեմ: Ասկա պատմութիւն մըն է, անվերջ պատմութիւն մը, որուն մէջ մեր իւրաքանչիւրին ապրումները, մեր անցեալին ու ներկային շաղախումը կը տեսնենք: Մեզմէ ո'վ չէ տեսած Սելտորան լեռը, Չալման, Քեսապը եւ չէ ապրած մանկութեան, պատանեկութեան բանակումներուն քաղցրութիւնը: Քեսապը նաեւ Կիլիկիա է, մեր մշակոյթն է, մեր պատմութիւնն է: «Ծերունիին եւ Լեռը» այնքան հոգեհարազատ ներկայացում մըն էր՝ շնորհիւ Վաչէ Ատրունիի հիասքանչ բեմադրումին եւ «Աղամեան» թատերախումբի դերասաններու հմտութեան, որ պահ մը մենք մեզ ու մեր կեանքն ալ բեմահարթակին վրայ գտանք»:

Յիշենք, որ «Ծերունիին եւ Լեռը» թատերգութեան ելոյթները կը շարունակուին 2, 3, 9 եւ 10 Մարտ 2019-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին:

Մարեն Պապեան

քարուտ փողոցներուն, բարձրագագաթ լեռներուն, Չալմային, Զարատուրանին եւ դեռ շատ մանրամասնութիւններուն:

Դերակատարները գերազանցօրէն ներկայացուցին իրենց դերը:

Թատերգութեան ավարտին, Տաղլեան անգամ մը եւս խօսք առնելով ըսաւ. «Մենք, այսօր, պիտի պարզ եւ տարեկը մեր սիրելի բեմադրիչը, ՀԲԸ-ի «Աղամեան» թատերա-

Հ.Բ.Ը.Մ. Հ.Ե.Ը. ՀԱՆԷՊԻ Պ. Ա.Գ.Ա.ՄԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱԿԱՅՆՈՒՄԸ

ԾԵՐՈՒՆԻՆ ԵՒ ԼԵՈՒ

Հեղինակ եւ Բեմադրիչ՝ ՎԱՉԷ ԱՏՐՈՒՆԻ

Տեղի կ'ունենայ 24 Փետրուար, եւ 2-3-9-10 Մարտ 2019-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին, Հ. Բ. Ը. Միութեան «Գ. Յ. Նագարեան» սրահին մէջ:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ ՀԱՄԱՏՔԻ ՎԿԱՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՀԵՐՈՄՆԵՐ

Խորեն Զինյ, Պերթոգլեան

Վարդանանք հաւատքի ախոյեաններուն սրբաշող յիշատակն է:

Քրիստոսասէր եւ հայրենասէր վկաներուն խնկելի տօնն է:

«Վասն Հաւատոյ եւ Հայրենեաց» խորհուրդով հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ մեծարած է Վարդանանք հաւատամարտի հերոսները: Անոնք հաւատարմութեան եւ գոհողութեան խօսուն օրինակը հանդիսացան, կրօնափոխ ըլլալ մերժե-

Պատմիչին հոգեխօս նկարագրութեամբ ճակատամարտէն ժամեր առաջ բանակը արօթքի կը մասնակցի եւ կը հաղորդուի:

Արդարեւ, 451 թուականին, Մայիս 26-ին, Աւարայրի դաշտին վրայ, Տղմուտ գետի ափին, տեղի կ'ունենայ Վարդանանք Հաւատամարտը: Պարսիկ գունդերը յարձակում կը կատարեն: Վարդանանք քաջամարտիկները խիզախ կեցուածքով կ'ըն-

ցին, հաւատքին ու հողին կամքած մնացին, այլ խօսքով ուխտապահ եղան:

5-րդ դարուն պարսիկներու Յագկերտ Բ. թագաւորը հակահայկական քաղաքականութիւն կը վարէր: Ան Հայաստանի մէջ բոլոր խաւերուն վրայ ամեն տեսակի ճշունմներ կը բանեցնէ եւ թագաւորական հրովարտակով մը քրիստոնէութիւնը ուրանալ եւ գրադաշտական կրօնքը ընդունիլ կը պարտադրէ հայերուն: Ուստի, Արտաշատի ժողովը կը գումարուի: Հոգեւորականներ եւ աշխարհականներ համամտութեամբ եւ համարձակութեամբ ժըխտական պատասխան կու տան Յագկերտին, յայտնելով թէ Պարսից կրօնքը «սուտ» է, իսկ քրիստոնէութիւնը «Աստուածասէր եւ ճշմարիտ» է: Նամակին վճռական ըլլալը կ'իմանանք եզրափակումի տողերէն: «Ահա մեր բովանդակ մարմինը քու ձեռքդ տուած ենք, շուտով ըրէ ինչ որ պիտի ընես, քեզմէ տանջանք եւ մեզմէ յանձնառութիւն, քու սուրդ եւ մեր պարանոցը (վիզը)» (Եղիշէ Պատմիչ):

Բռնատեր Յագկերտ արքան պատերազմ կը մղէ:

Ս. Յովսէփ Հոգոյմեցի կաթողիկոսի հայրական օրինութեամբ, Ղեւոնդ Երեցի խանդավառող ներկայութեամբ, սպարապետ Վարդան Մամիկոնեանի եւ իր զինակիցներուն քաջարի պատրաստակամութեամբ հայոց բանակը կը ստանայ հոգեւոր պատուաստ, պայքարելու կամք, դիմադրելու ուժականութիւն, կրօնաշունչ դաստիարակութիւն եւ ազգային գիտակցութիւն:

դունին նահատակութեան պսակը եւ արեան վկայութեամբ կը հանդիսանան Քրիստոսի հետեւեալ խօսքերուն թարգմանը. «Մի՛ վախնաք անոնցմէ, որոնք մարմինը կը սպանեն եւ սակայն հոգին չեն կրնար սպաննել» (Մտ 10.28)

Վարդանանքով հայոց յայտնապետ ապացուցեց թէ հոգին անթաղելի է, իսկ հայրենիքը՝ անկողոպտելի ժառանգութիւն: Եկեղեցին եւ ազգը տագնապի մատուցան, բայց մնացին անպարտելի: Փոթորիկը սաստկացաւ, բայց հայու հաւատքը մնաց մշտավար:

Վարդանանքով հայոց պատմութեան թատերաբեմին վրայ ցոյց տուաւ թէ հաւատուրացութեան դէմ պայքարիլը եւ հայրենիքին տեր կանգնիլը՝ մաքուր խղճմտանքի պոթոնումն է, ազատատենչ հոգիին կանչն է, արդարադատ միտքին դիրքորոշումն է, հոգեմտաւոր արժեքներու պահպանման սրբանուէր ճիգն է, այլասերման «ոչ» ըսելու կողմնորոշումն է, վաւերական աստուածասէր եւ մարդասէր ըլլալուն անդիմակ պարելակերպն է:

Վարդանանքով պարսիկներ չկրցան իրագործել իրենց հրէշային ծրագիրները:

Հայաստանը օտար հոսանքներէն եւ միտք պղտորող շինծու հաւատալիքներէն պաշտպանուեցաւ:

Վարդանանքով կը մտաբերենք Պօղոս առաքեալին պատուերը որ կ'ըսէ. «Դուք տակաւին ձեր արիւնք թափելու չափ դիմադրութիւն ցոյց չտուիք մեղքի դէմ պայքարին մէջ» (Եբր 12.4) «Արիւնք թափելու չափ դիմադրութիւն» բառերով մեր աչ-

Թուրքիոյ նուրջ

Կարօ Փայլան. «Պէտք է վերջ տալ ատելութիւն ժողովուրդներուն»

«Ակունք» կը տեղեկացնէ, որ Թուրքիոյ քրտամետ ժողովուրդներու ժողովրդավարական Կուսակցութեան՝ Տիգրանակերտէն ընտրուած հայ պատգամաւոր Կարօ Փայլան անդրադարձած է Իսթանպուլի Փալաթ թաղամասի հայկական եկեղեցւոյ վրայ արձանագրուած գրառումներուն:

Փայլան Twitter-ի էջին վրայ հետեւեալ գրառումը կատարած է.

«Փալաթի Սուրբ Հրեշտակապետ հայկական եկեղեցին ատելութեան թիրախ դարձած է: Ամէն տարի բազմաթիւ եկեղեցիներ ատելութեան թիրախ կը դառնան: Պէտք է ոչ միայն պարզել, թէ ովքեր են այդ յարձակողապաշտ պահուածքին հեղինակները, այլեւ պարզել, թէ ինչ ուժեր կանգնած են անոնց ետեւը»:

Պատգամաւորը եզրակացնելով գրած է. «Ամենակարելիորդ այն է, որ պէտք է վերջ տալ ատելութիւն ծնող քաղաքականութեան»:

Յիշեցնենք, որ Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութիւնը ֆէյսպուքեան իր պաշտօնական էջով ահագնած էր Իսթանպուլի Փալաթ թաղամասին մէջ գտնուող հայկական Սուրբ Հրեշտակապետաց եկեղեցւոյ պատերուն ու դրան վրայ արձանագրուած գրութիւններուն մասին, որոնք ատելութեան խօսք կը պարունակէն եւ ցեղային ատելութիւն կը տարածեն:

քերուն առջեւ կը պարզուի Աւարայրի վկաներուն աստուածահաճոյ պայքարը, ահա թէ ինչո՞ւ Տէրը կ'ըսէ. «Հաւատարիմ եղիր ինձի, նոյնիսկ եթէ մեռնիլ պէտք է, եւ ես քեզի կեանքի պսակը պիտի տամ» (Յտ 2.10)

Հայ եկեղեցին կրօնաշունչ շարականներով կը պատուէ Վարդանանք հաւատամարտին 1036 նահատակները: Տօնական մթնոլորտին ընդմէջէն դպրոցները յատուկ հանդիսութեամբ կը յիշատակեն Վարդանանքը: Ծատեր «Քաջ Վարդանի թոռն եմ ես» խօսքերով կ'արտայայտեն իրենց ազգաշունչ ապրումը: Կեցցե՛ք աշակերտներ:

Վարդանանքի խորհուրդը այսօր մեզի որպէս դեղագիր կու տայ երկու հիմնական պատգամներ՝

Ա.- Սիրել Աստուածաշունչը: Աստուածաշունչը արքայութեան հասնելու ուղին կը յայտնէ: Աստուածաշունչը օգտակար է «թէ՛ ճրջմարտութիւնը ուսուցանելու եւ թէ՛ սխալը հերքելու, մարդս ճիշդ ճամբու մէջ դնելու եւ արդար կեանքի մը դաստիարակութիւնը տալու համար» (Բ. Տմ 3.16):

Պէտք է ընդունիլ թէ աշխարհիկ հոգերը, կեանքի մտահոգութիւնները, նիւթի հրապոյրը, արդիականութեան գրաւչութիւնը եւ նորածեութեան երեւոյթները սկսած են մարդուն ուշադրութիւնը գրաւել, ժամանակը խլել, ճաշակը գոհացնել եւ առօրեան խճողել: Հետեւաբար, ո՞ր է Աստուածաշունչին տեղն ու դերը մեր կեանքէն ներս: «Մարդ միայն հացով չ'ապրիր, այլ՝ Աստուծոյ բռնոր խօսքերով» (Ղկ 4.4): Աստուծոյ խօսքը եկեղեցւոյ հաւատքին արմիւնն է, փրկութեան ծրագրին յայտ-

նութիւնը եւ հոգեւոր սնունդին ապահովագոյն միջոցը:

Սարգիս Շնորհալի վարդապետ կ'ըսէ. «Աստուծոյ գօրութիւնը Ս. Գիրքի գիտութեամբ եւ վարդապետութեամբ կը ճանչցուի եւ ոչ ոք կըրնայ գնահատուած գիտնալ կամ պաշտել, ինչպէս որ պէտք է, առանց Ս. Գրոց գիտութեան»:

Բ.- Սիրել եկեղեցին: «Քրիստոս սիրեց եկեղեցին եւ իր կեանքը տուաւ անոր համար» (Եփ 5.25): Եկեղեցին Աստուածային սիրոյ 20-22-րդ դարերու ներկայութիւնն է: Ան Քրիստոսի գործունէութեան շարունակութիւնն է: Եկեղեցին որոշ խաւի մը չի պատկանիր: Միայն առիթներու, որոշ օրերու կամ տօներու մէջ չի սահմանափակուիր: Մենք կարիքը ունինք եկեղեցւոյ, որովհետեւ կարիքը ունինք փրկութեան: Եկեղեցի յաճախելով հաստատած կ'ըլլանք թէ Աստուծոյ ընտանիքի հարազատ անդամ ենք: Բանաստեղծին բառերով հայ եկեղեցին մեր «հոգիի ծնընդավայրն է»:

Հոգեւոր ծնունդը մկրտութեան խորհուրդով կը սկսի եւ եկեղեցւոյ պատկանելով կը շարունակուի:

Հայ եկեղեցին առաքելափն կոչումով, ուղիղ հաւատքով, ողջմիտ ուսուցումներով, աւանդապահ երթով եւ աւետաբեր խնամքով ծառայեց: Որպէս մայր իր անխարդախ կաթով հոգեւոր սնունդ մատակարարեց իր խնամքին յանձնուողներուն: Հայ եկեղեցին Աստուածաշունչով հաւաք կը սերմանէ, փրկութիւն կը քարոզէ եւ դարձիգալու կը հրաւիրէ:

Սիրենք Աստուածաշունչը եւ եկեղեցին: Այս խոր համոզումով եւ անխախտ սկզբունքով ընթացան Վարդանանք հաւատքի վկաները:

2018-Ի ԾՆԵԱԿ ԵՐԵԽԱՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Սուրիահայ գաղութի վերականգնումին երաշխիքներն մեկն ալ նոր սերունդներու ծաղկումն է:

Արդարեւ, հովանավորութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Ս. Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեանի, կազմակերպութեամբ թեմիս Նպաստից Յանձնախումբին, Յունուար 2019-ին Ս. Աստուա-

ջանկութեան ժպիտ, որ կ'արտայայտուի նաեւ այն մեծ սիրով ու գուրգուրանքով ձեր երեխաներուն նկատմամբ: Այսօր ձեր մանուկները Աստուծոյ շունչը կը բերեն մեր եւ ձեր կեանքին»:

Իր խօսքի աւարտին, սրբազան հայրը շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր այն բարերարներուն, որոնք

ծածին Եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ տեղի ունեցաւ 2018-ի ծնեակի նստուութի հայ մանուկներու նուէրներու բաշխում:

Հանդիպումը բաց յայտարարուեցաւ Առաջնորդ Սրբազան Հօր «Տէրունական» աղօթքով, ապա սըր-

նիւթաբարոյական աջակցութեամբ կ'օժանդակէն եւ նեցուկ կը կանգնին համայնքի գաւակներուն, ինչպէս նաեւ Նպաստից Յանձնախումբին, որ պատասխանատու այս աշխատանքը խանդավառութեամբ լրումին հասցուց:

բազան հայրը շնորհաւորեց 2018-ի ծնեակ մանուկները եւ անոնց ծնողները Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան գոյգ տօներուն առիթով՝ մաղթելով խա-

ւերայատուկ այս հաւաքի աւարտին, Առաջնորդ Սրբազան Հայրը «Պահպանիչ» աղօթքով օրհնեց նորածին մանուկներն ու իրենց

ղաղութիւն ու բարի տարի մը Սուրիական Հայրենիքին եւ Հայաստան աշխարհին:

Ան ըսաւ. «Այսօր մեզի համար անսահման ուրախութիւն է տեսնել մեր նորապսակ գոյգ երդ իրենց նորածին երեխաներով: Այն երջանկութիւնը, որ ձեզի շնորհուեցաւ մերն է նաեւ, որովհետեւ հայ սերունդը կ'աճի: Այսօր մենք ձեր դէմքերուն վրայ կը տեսնենք եր-

ծնողները՝ մաղթելով որ երկնաւոր Տէրը բոլորը պահէ ու պահպանէ անփորձանք, առողջ ու կայտառ, եւ Նոր Տարին ըլլայ լիիրաւ խաղաղութեան ու բարօրութեան տարի:

Մանուկները, իրենց ծնողներուն հետ, Առաջնորդ Սրբազան Հօր ձեռամբ ստացան Նոր Տարուան նուէրներ եւ ուրախ տրամադրութեամբ մեկնեցան:

Նպաստից Յանձնախումբ

ՊՂԱՏՈՆԻ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՅԸ

Խաչիկ Շահինեան

Շուրջ հնգամեակ մը առաջ, Աթէնքի մէջ կայացաւ փիլիսոփայութեան առաջին համաշխարհային համագումարը: Սոյն նախաձեռնութեան կազմակերպիչները պարզած են որ Քա. 387 թուականին Աթէնքի մէջ հիմնադրուած հին աշխարհի հնագոյն գիտակրթական հաստատութեան՝ Պղատոնի ակադեմիային ստեղծումէն արդէն անցած է առաւել քան 2400 տարի: Բնականաբար՝ այսօր նման յոբելիական տարեթիւի մը տօնանշումը մեծապէս ուղջունելի եւ կարեւոր իրադարձութիւն կը հանդիսանայ:

Հիմնադրութեան ճշգրիտ թուականը թէեւ կը մնայ վիճելի, սակայն այդ ակադեմիայի բացառիկ նշանակութիւնը քաղաքակրթութեան յետագայ ողջ պատմութեան համար անհնար է կասկածի տակ առնել կամ արհամարհել:

Մարդկային պատմութեան մէջ բազմազան գիտութիւններ միաւորող, ամփոփող մըտքի այս առաջին արտադրահիմնարկը իր ցանկապատէն ներս զարմանալիօրէն համախմբեց ականաւոր փիլիսոփաներ, հետազօտողներ եւ մեծաթիւ ունկնդրողներ: Այնտեղ համակարգուեցան ու մշակուեցան դասաւանդման խստորոշ մեթոտներ, որոնք անելի ուշ՝ միջնադարու ընթացքին, որպէս օրինակ ծառայեցին մեծաթիւ համալսարաններու կազմակերպման համար:

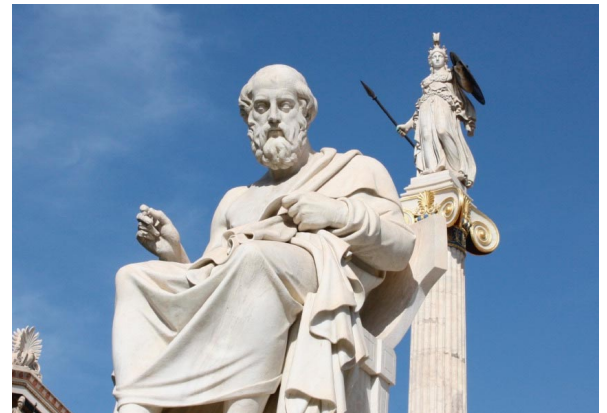
Պղատոն յօրինեց եւ մարդկութեան նուիրեց դաստիարակութեան կամ կրթութեան նորարական համակարգ, ըստ որուն՝ մարդուն պէտք չէ մատուցուի պատրաստի որոշ, կանխօրոշ նկատառուած գիտելիքներ կամ մարդկային ուղեղը պէտք չէ ընկալուի որպէս մաքուր էջ, այլ անոր մէջ պէտք է արթնցնել միտքը, գարգացնել հետազօտողը: Ան ոչ մէկ գիտելիք կամ ծանօթութիւն պէտք է ընդունի կուրօրէն, անվերապահ հաւատքով եւ իւրացնէ զայն որպէս պատրաստ եւ անառարկելի ճշմարտութիւն, նոյնիսկ եթէ այդ տեսակէտը նուիրականացած է անաղոյթով կամ սրբագործուած աստուածային պատուիրաններով: Պղատոն ի սկզբանէ սեփական կեանքի եւ իմաստասիրական գործունէութեան կարելորագոյն հիմնական նպատակ ընտրեց իր իսկ ստեղծած դպրոցէն ներս արժանաւոր սաներու ուսուցումն ու դաստիարակութիւնը: Այս վերջինները հետագային պիտի դառնային Հին Յունաստանի քաղաքական նոր ընտրանիի նախակարապետները, առաջատարները:

Պղատոնի մշակած պետութեան կառավարման տեսութեան եւ քաղաքական գործիչներու գիտա-

պաշարի անհրաժեշտ տարրեր համարուող դասաւանդութիւն (հռետորական արուեստ, ճարտասանութիւն, բանաստեղծութիւն... եւ այլն) որակեալ եւ յանկուցիչ դասաւանդման շնորհիւ, անոր ակադեմիան Հին Յունաստանի մէջ շատ արագ կերպով ապահովեց քաղաքական խորը դակցութեան մեծագոյն կեդրոնի հոչակ եւ կարգավիճակ: Իշխանութեան ներկայացուցիչներ կը հետեւէին անոր խորհուրդներուն ու ցուցմունքներուն:

Իսկ ի՞նչ կը ներկայացնէր Պղատոնի ակադեմիան:

Պղատոն իմաստասիրական այդ դպրոցը ստեղծեց Սիկլիիա կատարած ճամբորդութենէն վերա-

դառնալէ քիչ ետք: Ան հիասթափած էր սիրագուգեան տիրակալ Տիոնիսիոս Աւագին անմիջականօրէն կրթելու, դաստիարակելու գաղափարէն: Պղատոն յանգեցաւ այն եզրակացութեան, որ եթէ ներկայ քաղաքական գործիչներու վերադաստիարակումը դժուար, անգամ անկարելի հեռանկար կը հանդիսանայ, ապա մեծ նշանակութիւն կը զգենու նորահասակ սերունդը պատրաստելու, հոգեմտաւորապէս աճեցնելու ծառայութեան կղջուած նորարար դպրոցի ստեղծումը:

Պղատոն համոզուած էր, որ միայն իմաստասէրներ ի վիճակի են պատրաստելու քաղաքական արժանաւոր, կարողունակ գործիչներ: Ծիշոյ այդ նպատակով ալ Աթէնքի արուարձանին մէջ գնած պարտեզով օժտուած իր բնակարանի տարածքին հաստատեց ուսումնական նոր հիմնարկ եւ զայն անուանակոչեց հին յունական առասպելական հերոս ակադեմիկոսի անունով:

Ակադեմիան ուներ փիլիսոփայական մասնաւոր դպրոցի կարգավիճակ, որովհետեւ այդ կրթահաստատութեան հիմնադրութեան պահուն աթենական հասարակութեան մէջ արդէն առկայ էր մասնագիտացած առանձին ուսումնական հաստատութիւններու կազմակերպման վաղեմի ավանդոյթ:

Քաղաքական հռետորութեան ավանդական դասաւանդութենէն բացի, ակադեմիայի կրթական ծրագրի մէջ այլ կարելորագոյն առաջադրանքը դարձաւ ուսողական (մաթեմատիկական) չորս գի-

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ

Միհրան Զիրսողեան

Վաղուան օրը նուիրուած է Վարդանանց յիշատակին: Կը կարծեմ, որ պէտքը չի գագցուի որ անդրադառնալու Աւարայրի պատմութեան: Գէթ հայերէն գիտցող ամէն հայ մարդ այդ պատմութիւնը գիտէ արդէն: Սակայն վեր հանելու ու պանծացնելու համար ցեղային մեր հոգեկերտուածքը, ազգը յատկանշող տոկոսութիւնն ու դիմադրականութիւնը՝ կ'արժէ միայն արձանագրել, որ մեզի կրօնափոխութիւն պարտադրելու յաւակնող հզօր Պարսկաստանը ի՛նչ չդիմացաւ արաբական ճնշումներուն ու իսլամացաւ, մինչդէռ մենք հաստատ ու աներեր մնացինք մեր հաւատքին մէջ...:

Այս առիթով՝ կարճ խորհրդածութիւն մը.

Ժամանակաշրջանի (5-րդ դար) Հայաստանի տիրական երկու դեմքերը՝ Վասակ Սիւնի մարզպետը եւ սպարապետ Վարդան Մամիկոնեանը խորհրդանշականօրէն նեկայացուցիչներն էին երկու տարբեր բեւեռներու՝ քաղաքական երկու տարբեր հոսանքի ու վարքագիծի:

Համախոհ իշխաններով Վասակ Սիւնի ներկայացուցիչն էր խոհականութեան, ստեղծուած տագնապալի կացութիւնները շրջափակեցութեամբ ու դիւանագիտական քայլերով դիմագրաւելու ուղեգիծին: Կը համարէր, որ ապստամբութիւնը աղիտալի կ'ըլլայ հայրենիքին համար եւ կը մերժէր մաս կազմել այդ տեսակ կործանարար արկածախնդրութեան մը: Իսկ Վարդանն ու իրեն զինակից ընկերները կը հաւատային, որ մեր ազգը հոգեթափ ընելու Յազկերտի ծրագիրին ու անոր գործադրած բռնացումին դեմ ընելու մէկ ու միակ միջոց կայ. «մահ իմացեալ» ու՛ հերոսական խոյանքը: Առաջինը կը վստահէր իր միտքին ու անով կատարած հաշուարկներուն: Իսկ Վարդանանք կը կառչէին սեփական ուժին ու ոգիի խիզախութիւն:

Եւ իրապէս. ոչ մէկ հաշուարկ կ'երաշխաւորէ, որ չմարդուած,

զինուորական վարժանքէ գուրկ 66.000 մարդոց բազմութիւն մը յաղթանակէր 300.000 հաշուող Յազկերտի սպառազինուած հզօր բանակին: Բայց...

Հայ ժողովուրդը հմայուեցաւ Վարդանանց խիզախութեան եւ անոնց «չհաշուարկուած» ապստամբութիւնը անօրինակ յաղթանակի դափնիներով գարդարեց, իր պատմութեան շքեղ էջերէն մին նուիրեց անոր եւ յաջորդական սերունդները, մանկապարտէզէն սկսած, դաստիարակեց Վարդանի ոգիով:

Այդ խիզախութեան դիմաց ընկրկեցաւ Նոյնիքն Պարսկաստան եւ այդուհետեւ բռնացումով մեզ կրօնափոխ դարձնելու իր առաջին փորձը չկրկնեց:

Իսկ Վասակը խարանուեցաւ դաւաճանի պիտակով: Կը թուի, թէ ժողովրդային անգիտակից բնագոյնը կը գայ, որ մտքի ամենէն անխառն ու անշահախնդիր հաշուարկին մէջն իսկ, թէկուզ շատ աննշան ու չնչին չափով, բայց անպայման տեղ մը կը յատկացուի նաեւ սեփական ակնկալիքին: Թերեւս այս էր պատճառը, որ հայ ժողովուրդը չներեց Վասակ, գիտնալով հանդերձ, թէ ան Յազկերտի կողմէ բանտարկուեցաւ, ապա բանտին մէջ ալ մեռաւ այն յանցանքին համար, որ նախապէս ապստամբութեան կողմակից ըլլալով, անոր յաջորդութիւնը ապահովելու նպատակով Բիւզանդիոնի աջակցութիւնը խնդրած էր, եւ մերժումի հանդիպելէն ետքն է, որ ընդդիմացած էր այդ գաղափարին՝ հաշուարկելով, որ ազգի ուժերէն վեր՝ անյոյս ու վտանգաւոր է ապստամբութեան ծրագիրը:

Այդպէս է. լուսապսակի կ'արժանանայ եւ ժողովուրդի պատմական երթին ճամբան կը գծէ հերոսական խիզախութեամբ, Նոյնիսկ եթէ անյաջող աւարտ մը ունենայ, մինչդէռ ամենէն կատարեալ հաշուարկն անգամ չի ներուիր, եթէ ձախողի...:

ՍԵՄՓԱԹԻԷՆ ԷՍՓԱԹԻ

Գեորգ Յակոբեան

Սուրիական տագնապի սրումին հետ, սուրիահայութեան անվտանգութեան, գոյատեւման եւ օժանդակութեան հարցը համազգային օրակարգի կը վերածուի: Հայաշխարհի մէջ, քիչ մը ամէն տեղ, սուրիահայութիւնը առանցքային տեղ կը գրաւէ: Անգլիոյ հայութիւնը անմասն չմնաց սուրիահայութեան օժանդակելու գործընթացէն: Սուրիահայութեան Շտապ Օգնութեան Հիմնադրամի Յանձնախումբ մը կը հիմնուի նաեւ Լոնտոնի մէջ: Չէնիթ, որպէս Սուրիայէն վերջերս Անգլիա տեղափոխուած հայ, այս յանձնախումբին անդամ կը նշանակուի:

Համայնքին մէջ գործող գրեթէ բոլոր կառոյցներն ու յանձնախումբերը այս առիթով հասութաբեր գաւազան ձեռնարկներ կը սկսին կազմակերպել: Երիտասարդները sponsored walk (հովանաւորուած քայլարշաւ) կը կազմակերպեն. բարեփրական նպատակներու համար դրամահաւաքի ընդունուած ձեւ մըն է այս, որուն ծանօթ չէր Չէնիթ: Տղաքը ամենայն լրջութեամբ կը լծուի գործի եւ իւրաքանչիւրը իր շրջապա-

նու նուիրատուութիւններ ապահովելը այնքան ալ դիւրին չէ, այնպէս ինչպէս շատեր կը կարծեն (ոմանք կը կարծեն, որ Եւրոպայի մէջ տոլարներն ու եւրոները ծառերուն վրայ կախուած են կամ գետի պէս կը յորդին):

Չէնիթ վերոնշեալ բոլոր ձեռնարկներուն կը մասնակցէր, որպէսզի սուրիահայութեան կեանքին եւ կառոյցներուն մասին «first hand testimony» վկայութիւն տայ, ներկաներուն գեղուցե սուրիահայութեան դիմագրաւած առկայ մարտահրաւերներուն մասին, ինչպէս նաեւ գիրքէն համոզէ, որ նուիրատուութիւնները անպայման տեղ պիտի հասնին: Թէ ինչո՞ւ պէտք է համոզէր, պարզ էր, որովհետեւ անցեալին հայկական հարցերուն-տագնապներուն համար կատարուած նուիրատուութիւններուն մասին թափանցիկ հաշուետուութեան մեքանիզմ չէր դրդեցրուած ու հանրութեան վստահութեան մակարդակը նուազած է:

Վստահութեան նահանջին կողքին, Չէնիթ քանի մը այլ երեւոյթներու կը հանդիպի: Համայնքին մէջ

տին մէջ կը փորձէ հովանաւորներ գտնել, նուիրատուութիւն գանձել, փոխարէնը քայլել խոստանալով: Զայլարշաւին ճշգրտած օրը, տղաքը բաւական երկար քայլեցին եւ խորհրդանշական տեղ մը՝ Լոնտոնի Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ մօտ եզրափակեցին ձեռնարկը:

Միօրեայ երկու դպրոցներուն եւ երկու եկեղեցիներուն տիկնաց յանձնախումբերը, թաղական խորհուրդներն ու դպրոց դասերը ու տեստեղէնի վաճառքներ ու նախաճաշի ձեռնարկներ կազմակերպեցին: Բարերար Թնճուկեան ամուլը իր ապարանքին մէջ դրամահաւաքի երեկոյ մը կազմակերպեց, ուր Լոնտոնի հայ նուիրատուները, իրենց նիւթական աջակցութեան դիմաց, հիւրընկալներուն բժախնդրօրէն կազմակերպած դասական գեղարուեստական յայտագիրը ըմբռնեցին ու շքեղ ընթրիք մը վայելեցին: Մէկ խօսքով՝ գաղութը օժրաշարժի ենթարկուեցաւ օժանդակութիւն ապահովելու համար, այնպիսի պայմաններու մէջ, երբ արեւմուտքի եւ յատկապէս Եւրոպայի հայկական գաղութները տնտեսական լուրջ տագնապներ կը դիմագրաւեն

ներքին պոռչուող մը ծայր կ'առնէ... գոյացած նուիրատուութիւնները որո՞ւ ճամբով տեղ հասցնել՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, թէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան խողովակներով: Պոռչուտուքին արմատները պատմական ենթահող ունին ու սպիացած վերքեր կրնան նորոգել...: Կողմ մը այս խողովակով կ'առաջարկէ, ուրիշ մը՝ միւս խողովակով: Բարեբախտաբար, այս վերքը նեղ օղակներու մէջ կը մնան, խայտառակութեան չեն վերածուիր, սակայն ամէն պարագայի, անգամ մը եւս շուրի երես կը հանեն համազգային խոցելի իրականութիւններ: Փաստօրէն, փոխանակ ամէն տարանջատում մէկ կողմ ընելու եւ խորքային միասնական կեցուած ցուցաբերելու՝ Նոյնիսկ պատուհասներու ընթացքին, թէեւ երեւութապէս միասնական ըլլալու փորձ կը կատարուի, սակայն գործնական գետնի վրայ ուրիշ բան տեղի կ'ունենայ...: Աւելին՝ ազգին մէկ հատուածը (այս պարագային սուրիահայութիւնը) կենաց մահու կռիւ կը դիմագրաւէ եւ անմիջական օժանդակութեան կարիք ունի,

ՀՀԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՄ ՏԵՍԱԿԵՏԸ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ 2019-2023 ԹԹ. ԾՐԱԳՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

Պաշտպանությունն էլ Անվտանգություն

1. Հնգամյա ծրագրի պաշտպանական ոլորտի քաղաքականության բաժնում, ինչպես այլուր, ներկայացրած է յստակ միջոցառումներն էլ գործողությունների ժամկետներ:

2. Արցախի Հանրապետության անվտանգության երաշխավորմանը էլ շարունակական ամրապնդմանը անդրադարձ է կատարում միայն գործունեության հիմնարար ուղեցուցիչներում, սակայն անդրադարձ էլ կայ ո՛չ կառավարության խնդիրներում, ո՛չ էլ պաշտպանական ոլորտի քաղաքականության բաժնում: Մինչդեռ, մեր կարծիքով, անհրաժեշտություն կար նշելու անվտանգության երաշխավորի պարտականությունների կատարմանը միտուած գործողությունները, երաշխավորման մեքանիզմները կամ դրանց ճանապարհային քարտեզը:

3. Կառավարությունը ընդամենը կարելու է զօրահալարային նախապատրաստության էլ քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում պետական էլ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների համաձայնեցուած գործողությունները, ինչպես նաեւ այդ ոլորտներում պլանավորման էլ վերահսկման մեխանիզմների արդիւնաւետութեան բարձրացումը, բայց անտեսում է պահեստազօրային պատրաստությունը, որը զինուած ուժերի համալրման առանցքային ուղղություններից մէկն է: Ի հարկէ, զինուած ուժերը պետք է ունակ լինեն առկայ ուժերով ու միջոցներով դիմագրաւել հակառակորդի ագրեսիան, բայց զօրքերը արհեստավարժ պահեստազօրայիններով լրահամալրման էլ զօրահամալրման կարելու էլ համարել առաջնահերթութիւն:

4. Կարելու է միայն քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտը՝ առանց հաշուի առնելու, որ Հայաստանի Հանրապետության վրայ զինուած յարձակման, դրա անմիջական վտանգի առկայութեան դեպքում այդ համակարգը ուղղուած է նաեւ բնակչութեան էլ նիւթական արժեքների պաշտպանութեանը կամ պաշտպանութեան նախապատրաստմանը: Սա պետութեան կարելու էլ գործառնություններից մէկն է էլ ազգային անվտանգութեան բաղկացուցիչ ու անբաժանելի մասը: Մոռացութեան էլ մատնուած քաղաքացիական պաշտպանութեան հիմնական միջոցառումներից բնակչութեան տարհանման էլ տեղաբաշխման, պատսպարման, անհատական պաշտպանութեան միջոցներով ապահովման կատարելագործ-

մանն ուղղուած գործողությունները:

5. Անտեսում է Ազգ-բանակ հայեցակարգը: Նշուած է մեծաքանակ զինուած ուժերի պահպանման անհրաժեշտությունը, սակայն անտեսում է ժողովրդական լայն զանգուածների ներգրաւումը պետութեան անվտանգութեան ապահովման էլ պաշտպանութեան կազմակերպման գործում: Դրանով իսկ համակարգը կառուցուել է միայն պարտադիր ժամկետային էլ պայմանագրային ծառայութեան փոխլրացնող ենթահամակարգերի շարունակական բարելաման վրայ:

6. Որպէս մեր գլխաւոր մրցակցային առաւելութիւն նշում էն առաքելութեան զգացումով առաջնորդող մարդիկ, բայց անդրադարձ էլ կայ, թէ ինչ ուղիներով էլ միջոցներով ենք հասնելու պարտականութեան զգացողութիւնը առաքելութեան զգացումով փոխելու: Ընդհանրապէս չի կարելու կամաւորականներին էլ աշխարհազօրայիններին պետութեան անվտանգութեան ապահովման գործում ընդգրկել:

7. Կառավարութիւնը նախատեսում է զարգացնել զինծառայողների էլ նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական պաշտպանութեան համակարգը, բայց ծրագրի չի անդրադառնում զինուորական թոշակառուներին, զինուորական հաշմանդամներին, զոհուած (մահացած), ակայտ կորած զինծառայողների ընտանիքների անդամներին:

8. Սկզբունքային նշանակութիւն ունի ազգային անվտանգութեան նոր ռազմավարութիւն մշակելու հարցը, որի մասին նոյնպէս ծրագրում անդրադարձ էլ կայ:

Արտաքին Զաղաքակաւութիւն

9. Արտաքին քաղաքակաւութեան բաժնում գերիշխում էն նախորդ իրարայաջորդ կառավարությունների ծրագրերի մտեցումները: Մինչդեռ անհրաժեշտ էն շեշտադրումներ, որոնք բխում էն ՀՀ վարչապետի յայտարարութիւններից, «Իմ Զայլը» դաշինքի նախընտրական ծրագրից, ինչպէս նաեւ Հայոց Տեղասպանութեան 100-րդ տարելիցի առիթով հրապարակուած համահայկական հռչակագրից (ներքոգրեալում շեղատառերով ընդգծուածները, լրացումների կամ փոփոխութիւնների մտքով, մեր առաջարկներն էն կառավարութեան ծրագրի բնագրին վերաբերեալ):

Մասնաւորապէս.

10. Արցախի վերջնական կարգավիճակը էլ անվտանգութեան ապահովումը բանակցային գործընթացում Հայաստանի առաջնահերթ

գերակայութիւններն էն:

11. Բանակցութիւնների արդիւնաւետութեան համար էական նշանակութիւն ունի խաղաղութեանը նպաստող մթնոլորտի առկայութիւնը՝ ներառեալ 2016թ. Վիեննայի էլ Սան. Պետրոսպոլի հանդիպումներում համաձայնուած՝ վըստահութեան էլ անվտանգութեան միջոցների ամրապնդումը, հակամարտութեան սրման վտանգների նուազեցումը, յարձակողապաշտ

15. Ծրագրի պետք է ներառի նաեւ դրոյթ, ըստ որի կառավարութիւնը շարունակելու է աշխատանքները հայ-թուրքական յարաբերութիւնների՝ առանց նախապայմանների կարգաւորման ուղղութեամբ:

16. Ծրագրում, տարածաշրջանային կայունութեանը միտուած երկխօսութեան ընդլայնումը դրոյթ չի կարող վերաբերել միայն մէկ պետութեան, այս դեպքում՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներին:

հռետորաբանութեան բացառումը:

12. Կառավարութիւնը վերահաստատում է, որ Արցախի Հանրապետութիւնը, որպէս հակամարտութեան հիմնական կողմ, պետք է որոշիչ ձայն էլ ներգրաւուածութիւն ունենայ իրական էլ տեւական խաղաղութեան հաստատմանն ուղղուած բանակցային (ծրագրում օգտագործում է «հանգուցալուծում» բառը) գործընթացում:

13. Կառավարութիւնն աջակցելու է Արցախի Հանրապետութեան միջազգային ճանաչմանն ու արտաքին քաղաքականութեան իրականացմանը:

14. Հայոց Տեղասպանութեան միջազգային ճանաչման, դատապարտման էլ հետեւանքների վերացման գործընթացի շարունակականութիւնն ապահովելու ուղղութեամբ ծրագրի պետք է ներառի հետեւեալը. «*Մարդկութեան դէմ այդ յանցագործութեան ճանաչումը կը նպաստի տարածաշրջանի անվտանգութեանը, կայունութեանը էլ ժողովուրդների միջեւ համերաշխութեանը, ինչպէս նաեւ ոճրագործութիւնների կ'անխարգելմանը*»:

Ծրագրով արդէն ամրագրուել էն, միջազգային խաղաղութեան էլ անվտանգութեան ապահովմանն ուղղութեամբ կառավարութեան քայլերը:

17. Հիմնարար ուղեցուցիչներում, կառավարութեան խնդիրների շարքում՝ մարդկային ներուժի գարգացմանն ուղղուած քայլերի թոււմ, անհրաժեշտ է յստակեցնել, որ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարման համակարգում ներգրաւելու օրէնսդրական արգելքների վերացումը հիմնականում վերաբերում է ՀՀ երկքաղաքացիներին: Միաժամանակ ՀՀ երկքաղաքացիութիւնը քաջալերելը պիտի լինի Սփիւռքի հետ կապերի առաջնահերթութիւններից:

18. Սփիւռքի ներկայացուցչական կառույցի ստեղծումը չի կարող լինել ՀՀ կառավարութեան նախաձեռնութիւն, դա պետք է կատարուի հէնց Սփիւռքի կողմից: Այստեղ կառավարութեան դերակատարութիւնը պիտի լինի աջակցութիւնը նման նախաձեռնութեան իրականացմանը:

(Շար. 2)

ՀՄԸՄ-Ի ՍՈՒՐԻՈՅ
ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀՄԸՄ-Ի ՀԱԼԵՊԻ
ՄԱՍՆԱՃԻՐԻ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

**ՀՄԸՄ-ի Հալէպի Մասնաճիւղի
Անդամական 93-րդ Ընդհանուր Ժողովը**

**տեղի պիտի ունենայ 10 Մարտ 2019-ին, առաւօտեան
ժամը 11:30-ին, ՀՄԸՄ-ի Ընտանեկան Պարտեզէն ներս:**

Մանրապատում

ՎՐԻՊԱԿԸ

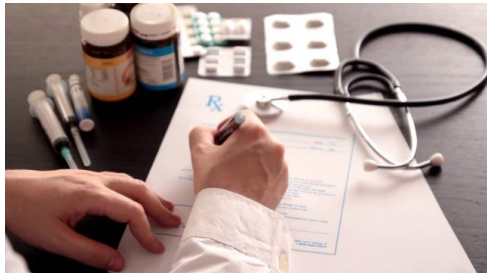

Արման Խաչատրյան

«Երիտասարդ բժիշկ, որ մարդը առողջացնելու արուեստին ես նուիրուած, չեմ հարցնէր քեզի թէ կը ճանչնա՞ս արուեստդ, բայց կը ճանչնա՞ս գոնէ մարդը»

Ռ. Սեւակ

Լաչակաւոր մըն է ներս մտնողը, վերէն վար քողարկուած: Այնպէս որ դժուար է ենթադրել, թէ առողջական ինչպիսի՞ վիճակի մէջ է ան: Դեղագիրը երկարեց, քանի մը ծանօթ դեղերու անուններ գրուած էին անոր վրայ,

իսկ ամենէն վարը՝ երկար օձ մը, որուն գլուխը լատիներէն Ատառնէր, իսկ մարմինը կը մնար անյայտ: Խնդրեցի կնոջմէ, որ բժիշկին հեռաձայնի թիւը տայ, որպէսզի կա՛մ օձի թեփուկին առեղծուածը լուծելիք, կամ ալ ճարահատ՝ գլխատէիքը գայն:

Յաճախ կը մտածեմ, թէ բժիշկները ինչո՞ւ այդպէս կը գրեն: Այդքա՞ն նեղ է իրենց ժամանակը, որ չեն կրնար քանի մը վայրկեան յատկացնել դեղերու անունները ընթերցելի ձեւով գրելու համար: Արհամարհա՞նք ունին իրենց ասպարէզին հանդէս, թէ պատճառը բոլորովին այլ տեղ պէտք է փնտռել՝ ուղղագրական սխալներէ խուսաբելու կամ արդարացում մը գտնելու իրենց յոխորտանքին:

Կը հեռաձայնեմ բժիշկին.

- Ա՛յօ:
- Այօ՛, բարե՛ւ տոքթօր, ես դեղարանէն կը խօսիմ ձեզի հետ:
- Այո՛, հրամմե՛:
- Պիտի հարցնէի, որ դեղագիրին վերջին դեղը ի՞նչ է: A-էն ետք ոչ մէկ բան յստակ է: Ամիքասի՞ն է արդեօք:

- Ի՛նչ կ'ուզես տո՛ւր, ինչ դեղ ալ անէ՛՝ պիտի չբուժուի:

Արիւնը խուժեց գլուխս՝ գարմանքի այլատեսակ զգացումներս հաւաքելու ու մարմինիս բջիջներուն հաւասարապէս բաժնելու համար: Այդ ինչ կրպիտ արտայայտութիւն էր:

Ճի՞շդ էր լսածս: Այո՛, ճիշդ էր, իսկ սխալը ուրիշ տեղ էր՝ օձի ակնարկութեան: Այդ ակնարկութիւնը պէտք չէր ըլլար գիրին, այլ՝ գրողին...

Սակայն ինչո՞ւ արդար պիտի չըլլայ նմանցնելը: Չէ՞ որ օձն ալ իր մաշկը կը փոխէ, այնպէս ինչպէս «բժիշկներ» կը հագուին-կը հանեն իրենց գոգնոցը:

Վերջապէս ո՞ր քօղը անելի սարսափելի է՝ մարդուն արտաքինը, թէ նենգ հոգին ծածկողը:

Իսկ դուք, վատառո՞ղջ մարդիկ, բժիշկին պատեն կախուած վկայականներով տարուելու փոխարէն մտածելու էք, թէ արթո՞ւն է արդեօք անոր խիղճը:

Աշակերտական Անկիւն

ՈՍԿԵՀԱՏ

Սետի Պազարպաշեան

Շատ հաճելի է մանկութեանս օրերը վերոյիշել երկու մեծ մայրերուս պատմածներուն ընմէջէն՝ ոչ թէ ծնողքիս:

Հակառակ շատ լալկան եղած ըլլալուս, մեծ մայրերս գովասանքով կ'արտայայտուին իմ մասին: Մինչդէռ ծնողքս միշտ գանգատելով կը յիշէ լացս դադրեցնելու համար միկնելու լուսաբաց գիս օրօրելը:

Երկարատեւ լաց ու կրծս, սակայն, հաճելի կը թուեր մեծ մայրերուս:

Մեծ հայրս առաջարկած էր զիս՝ առաջին թռուկիկն, Ոսկեհատ անուանել: Բարեբախտաբար մեծ մայրս Սետի անունը պնդած էր, այնպէս Ոսկեհատ մը պիտի ըլլայի: Մայրս Սանան անունը առաջարկած էր, հայրս ալ որպէսզի զիս պանան կանչելով ծաղր ու ծանակի առարկայ չդարձնեն, մերժած էր այդ անունը:

Իսկայնպէս արժեքաւոր եմ եղեր՝ փաստօրէն անուանս համար այսքա՞ն վեճեր եղած են՝ նախքան լոյս աշխարհ գալս:

ԺԱ. կարգ
Ազգ. Զարէն Եփփէ Ծենարան

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՌԻԿՆԵՐ

Սետիկ Սահակեան

Ձեռքը սրածայր մատիտ մը, Պատրաստ է արուեստի կտոր մը ստեղծելու:

Տունէն դուրս, Մթնշաղի պահերու սիրահարն է: Թափառական մը՝ աշնանային գով գիշերներուն:

Թրջուած աչքերը, յառած Գիրքի մը վերջին էջերուն... Արդեօք ի՞նչ է պատճառը, Իսկապէ՞ս գիրքը յուզիչ էր, Թէ պարզապէս չէր ուզեր գիրքէն բաժնուիլ:

Իրականութեան մէջ սիրտը ուրախ է: Շուտով նոր գիրք մը պիտի սկսի:

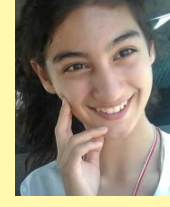
Ամրան տօթ գիշերներ... Միակ գովացուցիչ մը՝ Բարձին հակառակ կողմը:

Գիշերը... Զաղաքին ամայութիւնը, Անդորրութիւն... Լռութեան ունկնդիրը:

Մութ, պաղ սենեակը... Արեւին ճառագայթները Վարագոյրի արանքներէն:

(Պատկերներ՝ անձի մը ուրախ պահերէն)

ԿԵԱՆՔԻՆ ԴՊՐՈՅԸ

Աննա Սաղպազարեան

Մայր բառը ընդամենը չորս տառերէ կը բաղկանայ: Այդ տառերը համախմբուելով կեանքին իմաստը կը կազմեն:

Մայրս գանձատունն է սիրոյ, գուրգուրանքի, մայրական խրատներու եւ գիտելիքներու: Մայրս կեանքիս ջահակիրն է, որ կը լուսաւորէ գալիք օրերս:

Այս բոլորը իմանալով հանդերձ, մերթ ընդ մերթ կ'ընդզգիմ, կը տարակուսիմ՝ ենթարկուի՞մ մօրս, թէ՞ ոչ: Կ'ուզեմ բոլոր ըսածները բառ առ բառ կիրարկել, բայց եւ այնպէս չեմ համոզուիր: Շրջան մը վերջ փորձառութիւնս կը յուշէ, որ մայրս իրաւացի էր:

Դպրոցական միջավայրիս մէջ ամեն օր «նոր ու գեղեցիկ» անակնկալներու կը հանդիպիմ: Մայրս կ'ըսէ. *«ինչ որ ալ պատահի, դուն եղիր բոլորին բարեկամը, այսինքն՝ միայն բարին կամեցողը, միեւնոյն ժամանակ պատրաստ եղիր յուսախար դառնալու, նոյնիսկ այն անձերէն, որոնց կատարելապէս վստահած էիր»:*

Բարեկամը պէտք է ըլլայ այն անձը, որ քեզ կ'ընդունի բոլոր թերութիւններովդ: Ամենալաւ բարեկամը գիրքն է, կը կարծեմ, որովհետեւ ան կու տայ առանց փոխարէնը բան մը ակնկալելու:

Մեծերը յաճախ կը կրկնեն, թէ «Կեանքը անարդար է», բայց ես չեմ համոզուիր ու կը շեշտեմ, որ կեանքը անարդար չէ, այլ մարդ արարածը երբեմն անզօր մնալով իր դժուարութիւններուն դիմաց, կեանքը անարդար կը համարէ:

Վերջապէս փորձառութեան մեկնելով կը հասնիմ այն եզրակացութեան, որ ինչ ալ ըլլան դժուարութիւնները, երբեմն գանոնք յաղթահարելու համար պէտք է կուլ տալ «անզգամութեան դեղը»:

Ը. կարգ
Ազգ. Զարէն Եփփէ Ծենարան

ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԴԱԼՈՎ...

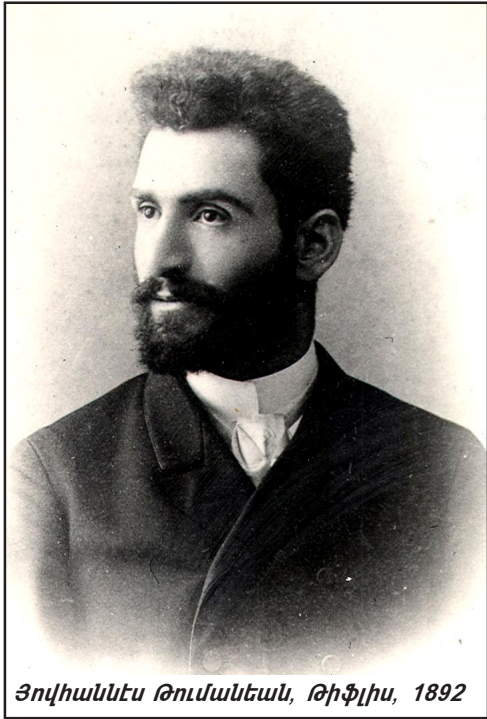
Մարի Մերտխանեան-Եարայեան

«Յագար ութ հարիւր վաթսուհին թուին Յայոց այգիներն ի՞նչ պտուղ տուին, Յայոց արտերում ի՞նչ բերք է հասել, - Դժուար է ասել:

Սակայն այդ թուին Մայր Յայաստանի Արգանդը եղաւ սրբօրէն բեղուն: Մի մանուկ ծնուեց Լոռուայ Դսեղում...»

Եւ այդ մանուկը այս տարի 150 տարեկան դարձաւ: Այս առիթով Յայաստանի Յանրապետութեան եւ Սփիւռքի մէջ բազմաթիւ ձեռնարկներ կը կազմակերպուին: Յայաստանը պետական բարձրագոյն մակարդակով կը յիշատակէ Թումանեանի եւ իր տարեկից՝ Կոմիտասի 150-րդ տարեդարձները:

Յովհաննէս Թումանեան այն բախտաւոր գրողներէն մէկն է, որ թե՛ ապրած տարիներուն, թե՛ անկէ վերջ արժանացած է հայ ժողովուրդի ուշադրութեան ու յարգանքին: Բազմաթիւ յուշագրութիւններ, յօդուածներ, ուսումնասիրութիւններ, ակադեմական հրատարակութիւններ լոյս տեսած են իր մասին: Գրողներէն մէկն ալ եղած է Աւետիս Ահարոնեանի որդին՝ Վարդգէս Ահարոնեան:

Յովհաննէս Թումանեան, Թիֆլիս, 1892

Ան 1936-ին, «Յայրենիք» ամսագիրին մէջ լոյս տեսած յօդուածաշարքով մը պատմած է Յովհաննէս Թումանեանի եւ անոր ընտանիքին մասին իր յուշերը: Նոյն տարին ալ գանոնք ամփոփած է մէկ գիրքի մէջ:

Յամագգային Յայ Կրթական եւ Մշակութային Միութիւնը նոյն գիրքը վերահրատարակելով կը հրամցնէ հայ ընթերցողին:

Գիրքը բաժնուած է երկու մասի. Թումանեան մարդը եւ Թումանեան բանաստեղծը: Առաջին բաժինը գիտական, վաւերական կամ փաստագրական բնոյթ չունի, սակայն թերեւս ամէլի արժէքաւոր է, որովհետեւ կը փոխանցէ մտերիմ մարդու մը յիշատակներն ու տպաւորութիւնները: Վ. Ահարոնեան կ'անդրադառնայ այնպիսի մանրամասնութիւններու, որոնք հաւանաբար ընտանիքի անդամը կամ գիտական ուսումնասիրողը չեն կրնար տեսնել: «Այս գրքի հեղինակը ջանացել է տալ Յովհ. Թումանեանի գրաւիչ անձնաւորութեան եւ հետաքրքրական կեանքի պատկերը այն չափով, ինչ չափով որ երկարամտայ անձնական ծանօթութիւնը մեր բանաստեղծի հետ օգնել է գծելու այդ պատկերը: Այս գիրքը գրելու համար հեղինակը ունեցել է միայն մէկ արժանահաւատ աղբիւր՝ սեփական յիշողութիւնը»:

Գիրքը կը սկսի Թումանեանի ծննդավայրին՝ Լոռիի բնաշխարհով: Պարզ, սահուն, անպաճոյճ նկարագրութիւնը կը բանայ ծալքերը մեր բնաշխարհի ա՛յն մասին, ուր կազմաւորուած է Թումանեան մարդը: Ու մինչեւ վերջ ալ Թումանեան մնաց Լոռիի սիրահարը: Տարիներ վերջ, երբ Թիֆլիսի մէջ վարձու բնակարան կը փնտռէր, Թումանեան երկու պայման դրած էր.

«Թումանեանը չէր կարող ապրել շէնքի վարի յարկում: Ինչպէս Դսեղում, նոյնպէս Թիֆլիսում, իր բնակարանի տանիքից վեր միայն երկինքը պիտի լինէր» եւ «որքան կարելի է մօտ լինի լեռներին, լեռնոտ Լոռիի պատկերը միշտ աչքի առջեւ ունենալու համար», - կը վկայէ պատմողը: Եւ, ահա, այստեղ կը ծնի «Վերնատուն»ը:

Մեծ էր Թումանեանի ընտանիքը. 10 զաւակ, կինը՝ Օլկան, մայրը, խորթ հայրը... Վարդգէս Ահարոնեան, Մուշեղի ընկերը ըլլալով, երբեմն հիւրը կ'ըլլար Թումանեաններու սեղանին ու տպաւորուած կը գրէր. «Լոռիի գիւղական նահապետական մի մեծ ընտանիք էր, որ սեղանի շուրջ էր բոլորուել Թիֆլիսի մէջ»:

Սրամիտ եւ կատակասեր Թումանեանն ալ իր զաւակներուն մասին յաճախ կրկնած է. «Ախպեր, Էնթան շատ են, որ անուններն էլ եմ մոռաւում»:

Թումանեանը գիրքերու սիրահար էր: Նոյնիսկ իր չհասկացած լեզու-

ներով գիրքեր կը գներ, կը պահէր եւ հասած է օրը, երբ Վրաստանի մօտ Պարսկաստանի դեսպանին նուիրած է «Շահնամ»ի հազուագիւտ հրատարակութիւններէն մէկը:

Ահարոնեան կը պատմէ նաեւ թէ ինչպէ՛ս Թումանեան ստացած է «Ամենայն Յայոց Բանաստեղծ» եւ «Ամենայն Յայոց Թամատա» տիտղոսները: Կը նկարագրէ Խրիմեան Յայրիկի հետ անոր յարաբերութեան մանրամասնութիւնները, Լոռիի մէջ անոր վարած հաշտարար բանակցութիւնները:

Աւետիս Ահարոնեան եւ Յովհաննէս Թումանեան ընկերներ եղած են, բայց անոնց ընտանիքները մտերմացած են 1908-ին, երբ երկուքը ձերբակալուեցան ու հարիւրաւոր դաշնակցական գործիչներու հետ մաս կազմեցին «Դաշնակցութեան Դատ»ին: Այստեղ փակագիծ մը բանալով պետք է նշել, որ ճիշդ չէ Վ. Ահարոնեանի պնդումը թէ «Թումանեանը քաղաքական կուսակցութեան մաս չէ կազմած»: Արշակ Զամալեան ամէլի ուշ մանրամասնութիւններ գրած է անոր ՅՅ Դաշնակցութեան շարքերուն մէջ ունեցած գործունեութեան մասին: Վ. Ահարոնեանի գաղափարները կարելի է վերագրել Սովետական Յայաստանի մէջ այդ տարիներուն (1937-ի նախօրեակ) տիրող սարսափի մթնոլորտին:

Վարդգէս Ահարոնեան

«Վերնատունը» յատուկ տեղ ունէր Թումանեանի եւ թիֆլիսահայ մտաւորականութեան կեանքին մէջ եւ Վարդգէս Ահարոնեան չէր կրնար այս մասին չգրել:

Սկիզբը ըսինք, որ Թումանեան եղած է հազուագիւտ բախտաւոր գրողներէն մէկը ու այդ կը վկայեն նաեւ անոր 50-րդ տարեդարձին առիթով կազմակերպուած բազմաթիւ ձեռնարկները: Այդ տարիներուն ապրող քանի՞ հայ գրագետ նոյն գնահատանքին արժանացած է:

Գիրքին երկրորդ մասը կը ներկայացնէ բանաստեղծ Թումանեանը: Վ. Ահարոնեանի վերլուծումները կ'օգնեն նորովի կարդալու ու հասկնալու բանաստեղծին տողերը:

Վ. Ահարոնեան մօտէն ծանօթ ըլլալով բանաստեղծին, զուգահեռներ կը բանայ Լոռուայ աշխարհի հետ Թումանեանի սիրոյ եւ տողերուն միջեւ: Կը բացատրէ Թումանեանի հոգեկան աշխարհի փոփոխութիւններուն ազդեցութիւնը անոր տողերուն վրայ: Յոս կրնանք հասկնալ, թէ ինչո՞ւ Թումանեանի պոեմներու հերոսները (գլխաւոր եւ երկրորդական) հսկաներ են: Բացատրութիւններուն հետ հարցադրումներ ալ կը հնչեն: Օրինակ. Ահարոնեանի համար անհասկնալի կը մնայ Թմբկաբերդի տիրուհին դաւաճանութիւնը: Սիրող կինը ինչպէ՛ս կրնայ փառքի համար խաբուիլ եւ ամուսինը սպաննել...

Այսքանը՝ բովանդակութեան մասին: Իսկ ո՞վ է հեղինակը:

Աւետիս Ահարոնեանի միակ որդին՝ Վարդգէսը ծնած է 1888-ին, Իգտիր: Աւարտած է Մոսկուայի պետական համալսարանի իրաւագիտութեան բաժինը:

Կամաւորական շարժումի շրջանին եղած է Անդրանիկի անձնական քարտուղարը: (Այս մասին պատմած է 1957-ին հրատարակած՝ «Անդրանիկ. Մարդը եւ Ռազմիկը» գիրքին մէջ):

1918-1920-ին մասնակցած է Յայաստանի Յանրապետութեան դատական համակարգի կայացումին: Իր մտերիմները կը յիշեն, որ ռուսական կրթութիւն ստացած Վ. Ահարոնեան միշտ խանդով կը նայէր հայկական դպրոց յաճախող տարեկիցներուն: Եղած է Յանրապետութեան դատախազ ու երբ դատավարութիւնը, փոխանակ ռուսերէնի, հայերէնով սկսած է առաջ տարուիլ, ան երեւանի Երդուեալ Ատենակալներու ատենակին ներկայացուցած է հայերէն գրուած առաջին ամբաստանագիրը:

Անկախութեան կորուստէն վերջ հաստատուած է ԱՄՆ (Նիւ Եորք, ապա՝ Ուաշինկթըն): Չբաղած է ուսուցչութեամբ: «Յայրենիք» ամսագիրին մէջ ունի բազմաթիւ գրական-վերլուծական ու յուշագրական յօդուածներ: Մահացած է 1965-ին:

ՄՏԱՄԱՐԶԱՆՔ

Պատրաստեց Մարինա Զիլբերշեան-Պողիկեան

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 286)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							■					
2			■									
3				■		■	■			■		
4				■			■				■	
5					■					■		
6				■			■			■		
7		■							■		■	
8					■							
9		■	■	■	■		■				■	
10	■					■						
11				■			■		■	■		■
12			■									

Հորիզոնական

1. Պատուական քար: Անարժեք, ունայն:
  2. Տարի: Թանկագին, արժեքաւոր:
  3. Հակառակ՝ տարածքի միաւոր: Կրկնուած բաղաձայններ: Հակառակ՝ ցաւի ճիչ:
  4. Արական անուն: Աղբիւր: Հակառակ՝ 9001:
  5. Ապացոյց: Հակառակ՝ ցաւի ճիչ: Իրարայաջորդ տառեր:
  6. Ծիւղ: Հակառակ՝ 6001: Հակառակ՝ իրարայաջորդ տառեր:
- Երկբարբառ:
7. Տան հարսը:
  8. Գետեգրի վրայ կախուող ճիւղերով ծառ: Սուրիահայ գրող-ներու տարեգիրք: Փորելու գործիք:
  9. Հակառակ՝ սկառու:
  10. Եռանդ: Դռնահար:
  11. Մանչ: Եւ:
  12. Փոքրացնող մասնիկ: Կոստան Չարեանի քերթուածներու առաջին հաւաքածոն՝ «Օրերի .....»: Դրաստամատ Կա-նայեան:

Ուղղահայեաց

1. Տեւական փոխուող: Լեցուն:
2. Արցախի առաջին դպրոցին վայրը: Տհաս, անփորձ:
3. Հանդերձներու ներքին պաստառ: Չարգացում, բազմա-ցում:
4. Ուղքի բթամատ:
5. Երկբարբառ: Խորանը ժողովուրդէն բաժնող մաս:
6. Գերի դարձնել: Ձայնակիչ:
7. Յարաբերական դերանուն:
8. Յովհաննու Աւետարանի 16-րդ գլխուն մէջ գրուած է. «Խընդ-րեցէ՛ք եւ պիտի ստանաք, որպէսզի ձեր ..... կատարեալ ըլլայ»:
9. Տաժանոտ կեանքի վարժ: Նմանաձայն տառեր:
10. Փոքրացնող մասնիկ: Հայերէն լեզուի վերջածանցներէն:
11. Ամենէն առաջ: Լեցուն: Տղամարդ:
12. Ապրած երկրին մէջ չտեսնուած:

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 286)

Տեղաւորէ՛ (1-9) թուանշանները (9x9) քառակուսիներուն մէջ այնպէս, որ իւրաքանչիւր հորիզոնական եւ ուղղահայեաց տողի մէջ, ինչպէս նաեւ (3x3) տուփիկի մէջ մէկ անգամ արձանագրուին:

	9	1		7		5		
			5	9			2	
			3		1	6	9	7
	8	2		3	9	4	5	
	5	9	2	6		8	7	
9	3	4	8		7			
	1			5	2			
		5		4		7	8	

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 57)

Հետեւեալ պատմուածքները ջնջելով գտէ՛ք պահուած բառը: Պահուած բառը 24 տառերէ բաղկացած նշուած պատմուածքներու հատորին անունը կը ներկայացնէ:

ս	ա	բ	ծ	ա	թ	է	մ	ց	մ
ն	ա	գ	ի	շ	ե	բ	բ	ն	ա
ն	ա	ն	ն	կ	ն	ւ	գ	ն	յ
բ	վ	ծ	դ	գ	ա	լ	յ	ա	բ
կ	ե	ա	թ	ն	ի	ւ	ն	դ	ի
օ	բ	դ	ն	չ	ւ	ն	կ	ն	կ
շ	շ	կ	ե	ւ	ն	իւ	ն	ա	ն
ի	ի	ն	ւ	ե	ց	ն	բ	ւ	ե
կ	ն	ց	դ	մ	ա	բ	դ	ի	բ
հ	ա	յ	բ	ի	կ	ի	կ	հ	բ

«Հայրիկ-Մայրիկները», «Արծաթե Սանդուխը», «Նոր Կօշիկ», «Վերջին Գիշերը», «Ծաղկոց», «Հիւանդանոց», «Ընկոյզ Եւ Դգալ»

ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 285)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	վ	ե	ր	մ	ա	կ	ի	դ	■	գ	ի	ն
2	ի	լ	■	ա	ւ	ե	տ	ի	ս	ե	ա	ւ
3	բ	բ	■	ն	ա	ր	է	■	դ	■	■	շ
4	թ	■	ա	■	կ	ա	ն	■	ա	ւ	է	■
5	ն	գ	ն	ի	■	ե	լ	■	ե	ր	■	լ
6	ր	ա	մ	■	ա	ր	■	ծ	■	դ	■	■
7	հ	ր	շ	է	շ	■	տ	ի	պ	■	ձ	ա
8	ի	մ	ա	ն	ա	լ	■	ա	■	ե	ր	կ
9	ւ	■	կ	կ	ե	դ	■	ծ	ա	ւ	ն	ր
10	կ	ձ	■	իւ	ց	ա	հ	ա	ն	■	■	ա
11	օ	ր	ա	գ	ի	ր	■	ւ	ա	ր	օ	տ
12	■	ի	կ	■	լ	դ	■	■	գ	է	թ	■

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 285)

3	6	4	9	7	1	2	8	5
8	5	9	2	4	3	6	1	7
7	1	2	8	5	6	3	4	9
9	8	7	6	2	4	5	3	1
2	4	5	3	1	8	9	7	6
6	3	1	5	9	7	4	2	8
4	9	8	1	6	2	7	5	3
5	2	3	7	8	9	1	6	4
1	7	6	4	3	5	8	9	2

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 56)

Պահուած բառն է՝ «Որսկան Ախպէր»:

ԻՆՉ Կ'ԸՄԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ

Այս շաբաթ բախտը ձեզ պիտի ժպտի: Ձեր գործերը հեզասահ պիտի ընթանան: Կը ծրագրեք ճամբորդութիւն մը կատարել:

ՑՈՒԼ

Ձեր շրջապատին սերն ու յարգանքը կը վայելէք: Կարելի է ժողովներու պիտի մասնակցիք եւ մեծ փորձառութիւն ձեռք պիտի ձգէք:

ԵՐԿՈՒՐԵԱԿ

Ընկերային կեանքի ձեր ծրագիրները պիտի յաջողին: Ուրախ լուր մը պիտի ստանաք, որ կը վերաբերի ձեր առողջութեան կամ անձնական կեանքին:

ԽԵՅԳԵՏԻՆ

Երկրի տնտեսական ծանր պայմանները բացասական ազդեցութիւն պիտի ունենան ձեր աշխատանքին վրայ: Կրկնապատկեցէք ձեր գործը, որպէսզի աւելի մեծ արդիւնքի հասնիք:

ՎՈՒԾ

Դուք ձեր սրամտութեամբ ու ճկուն յարաբերութեամբ շարք մը հարցերու լուծումներ պիտի գտնէք:

ԿՈՅՍ

Անակնկալ հանդիպումներ պիտի ուրախացնեն ձեզ: Ձեր նիւթական հաշիւները վերատեսութեան պիտի ենթարկէք:

ԿԵՒՈՔ

Ձեր ընկերներէն մէկուն հետ պիտի վիճիք: Դուք լայնախոհ եղէք եւ անոր արարքներուն բնաւ ուշադրութիւն մի՛ դարձնէք:

ԿԱՐԻՃ

Աշխատանքային եւ անձնական կեանքին մէջ դժուար էք մը պիտի ծալէք: Ձեր սիրելի ընկերներէն մէկը պիտի ճամբորդէ: Հաճելի անակընկալ կը սպասէ ձեզ:

ԱՐԵՂԱՍՈՐ

Արագ որոշումներ մի՛ տաք, անոք կրնան ձեզի վնասել եւ վիճաբանութեան տակիլ ձեզ՝ ձեր գործընկերներուն հետ: Մի՛ աշխատիք ուժ բանեցնել ձեր աշխատատեղին մէջ:

ԱՅՏԵՂԶԻՐ

Նոր մտքեր դրէք քննարկելու: Մի՛ վիճաբանիք ձեր ընտանիքի անդամներուն հետ: Հին հարց մը երեւան պիտի գայ եւ նեղութիւն պիտի պատճառէ ձեզի: Դիւանագետ եղէք եւ իմաստութեամբ վարուեցէք:

ԾՈՎԱՆՈՒՇ

Սիրային նոր յարաբերութիւն մը պիտի մշակէք: Այս օրերը ձեզի կը խոստանան առատ սեր, անկեղծութիւն եւ ուրախութիւն:

ՁՈՒԿ

Ազդեցիկ մարդոց հետ գործ պիտի ունենաք այս օրերուն: Բախտը ձեր կողքին պիտի ըլլայ, օգտուեցէք առիթէն:

ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔՆԵՐ, ՈՐՈՆՑ ՅԱՃԱՆԱԿԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԵՐԱԿՆԵՐԸ

Մեր երակներուն վատացումը մարմնի կենսական օրկաններու արեան շրջանառութեան խանգարումին պատճառ կրնայ հանդիսանալ: Աթրոսքլորոզը այնպիսի վիճակ մըն է, որուն ընթացքին երակներուն պատերը կը խցանուին, հետեւաբար արեան հոսքը կը դժուարանայ, իսկ երակները կը կորսնցնեն իրենց ճկունութիւնը: Աթրոսքլորոզի ընդհանրացած հետեւանքներէն կարելի է համարել սրտային հիւանդութիւններն ու սրտային անբաւարարութեան յառաջացումը: Կանխարգիլման ու բուժման համար պէտք է նուազեցնել *քոլեսթրոլի* (ճարպաիւր) բարձր պարունակութիւն ունեցող սննդամթերքներու օգտագործումը, սնանկ թարմ բանջարեղէնով ու պտուղներով եւ վերջապէս՝ վարել առողջ ապրելակերպ: Ստորեւ կը ներկայացնենք այն մթերքներուն ցանկը, որոնք բնական ձեւով կը մաքրեն երակները:

Սիստոր

Սիստորը հին ժամանակներէն ի վեր կ'օգտագործուի տարատեսակ հիւանդութիւններու բուժման համար, ներառեալ՝ սրտային հիւանդութիւններն ու արեան բարձր ճնշումը: Բազմաթիւ հետազօտութիւններու արդիւնքները ցոյց կու տան, որ սիստորը կ'օգնէ արիւնատար երակներու պատերուն խցանումները կանխելու մէջ:

Խաղող

Խաղողը կը կարգաւորէ օրկանիզմի ճարպային փոխանակութիւնը, կը նուազեցնէ երակներու խցանումին վտանգը, կը կանխէ սրտային հիւանդութիւններու զարգացումը:

Ձիթապտուղի իւր

Բժիշկներ հաստատած են ձիթաիւրի օգտակար յատկութիւնները: Անոր կանոնաւոր գործածութիւնը կը նուազեցնէ արեան մէջ վատ *քոլեսթրոլի* կուտակումը:

Հապալաս

Շաբաթը ընդամենը 3 բաժակ հապալասի հիւթը արդիւնաւետ կերպով կը հեռացնէ երակներու պատի ներքին մակերեսին *քոլեսթրոլային* կուտակումները: Ան կը բարձրացնէ բջիջներուն՝ ճարպը կլանելու ունակութիւնը՝ թոյլ չի տար որ ճարպը կուտակուի արիւնատար երակներուն մէջ:

Լոլիկ

Քորեացի գիտնականներուն հետազօտութիւնները ցոյց տուած են, որ լոլիկը կը պարունակէ լիքոպեն կոչուած նիւթ, որ կը կանխէ երակներու պատերուն հաստացումը: Այս նիւթը օժտուած է նաեւ ուռուցքներ

յառաջանալու դեմ դնելու յատկութեամբ: Ան կը դանդաղեցնէ նաեւ ծերացման գործընթացը: Լոլիկին կանոնաւոր գործածութիւնը կը նուազեցնէ նաեւ սրտանոթային հիւանդութիւններու յառաջացման հաւանականութիւնը:

Շումի

Շումիը Զալսիումի եւ *ֆոլաթի* հարուստ աղբիւր է: Այս իսկ պատճառով, ան կը կանխէ *քոլեսթրոլի* յառաջացումը ու մարդը կը պաշտպանէ սրտային անբաւարարութեան զարգացումէն:

Քիւրի եւ սեխ

Քիւրին ու սեխը ծանօթ են *հակաօքսիտանտներու* բարձր պարունակութեամբ: Այս իսկ պատճառով անոք կը նուազեցնեն *քոլեսթրոլի* մակարդակը: Սեխի եւ քիւրիի ամեւօրեայ գործածութիւնը շատ արագ կը մաքրէ երակները:

Նուռ

Նուռը կը կանխէ *աթրոսկլորոզի* զարգացումը ու կը դանդաղեցնէ արիւնատար երակներու պատերու կոշտացման գործընթացը:

Վարսակ

Վարսակը մեծ քանակով լուծուող մանրաթել կը պարունակէ: Ուստի անոր օգտագործումը կը խոչընդոտէ օրկանիզմին մէջ *քոլեսթրոլի* կուտակումը: Օրական ընդամենը 1,5-2 գաւաթ վարսակի շիւան կարելիութիւն ունի արեան մէջ *քոլեսթրոլի* պարունակութիւնը 20%-ով նուազեցնելու:

Ընդհանուր առմամբ երակները մաքրելու համար պէտք է դիմել ծայրայեղ միջոցներու կամ առանձնապատուկ սննդակարգ պահպանել: Բաւարար է առողջ ապրելակերպ վարել ու օգտագործել վերոնշեալ սննդամթերքները:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍԵՍՓԱԹԻՒՆ...

Սկիզբ՝ էջ 8

անոր ազգակիցները, հեռավոր ասիերու վրայ (Անգլիա- Ամերիկա- Զանաթա եւ այլն) զօրաշարժի ենթարկուած են, սակայն կարգ մը դեկադարներ ներքին վեճերու մէջ են, թէ ինչպէ՛ս եւ որո՞ւ միջոցով պէտք է նուիրատուութիւնները տեղ հասցնել: «Եկուր ալ մէջէն ելիր», կ'ափսոսար Չէնիթ:

Միւս երեւոյթը ողջունելի էր: Չէնիթ հիացումով կը նկատէր Լոնտոնի հայութեան ցուցաբերած կարեկցանքն ու մտահոգութիւնը սուրիահայութեան նկատմամբ: Անոր մեծ մասը սուրիահայութեան հետ անմիջական կապ չունենալով, ո՛չ մէկ անգամ Սուրիա այցելած ըլլալով մէկտեղ, *սենիաթի* կը ցուցաբերէր, իսկ ոմանք Նոյնի՛ սկ՝ *Եսիաթի*: (արեւմտահայերէնը տարբերութիւն չի ունէր *սենիաթի* եւ *Եսիաթի* հասկացութիւններուն միջեւ: Մինչ՝ *սենիաթի*ն, համակրանքի կողքին, ուրիշին ցաւով մտահոգուիլ, այդ ցաւին նկատմամբ հասկացողութիւն ցուցաբերելն է, *Եսիաթի*ն՝ աւելի ընդգրկուն, ուրիշին ցաւը բաժնեկցիլ, զգալ ու ապրիլ, ցաւի ամոքման մասնակից դառնալն է): Ու հոս էր, որ համամարդկային, համազգային ապրումները կը գերակշռէին ու ըստ երեւոյթին հաւաքական ինքնութիւնն ու ժառանգական գիծերը իրենց դերակատարութիւնը կը կատարէին աշխարհով մէկ: Երեւոյթ մը, որ անհրաժեշտ է որ աղէտներէ եւ տագնապներէ անդին ու վեր՝ խաղաղ ու հանգիստ ժամանակահատուածներուն ե՛ւս մնայուն հոլովոյթի վերածուի:

Յաջորդ նկատողութիւնը անհատական էր: Ան այս ընթացքին *Նոյաթալճիք* պահեր կ'ապրէր: Կը յիշէր դպրոցական տարիներուն ջաւախքահայութեան համար գրեւական պիտոյքներ նուիրելու արշաւը: Օրին, ինք ու իր հասակակիցները, Յալէպի Նոր Գիւղ շրջանի երեք հայանուն գրատուներէն՝ «Դալար», «Մանիշակ» եւ «Սեւակ», գանազան պիտոյքներ գնեցին եւ գեղեցիկ նամակ մը խմբագրելէ ետք Ջավախք ուղարկեցին: Յիշեց, թէ ինչպէ՛ս Արցախի համար վիճակահանութեան տոմսեր կը վաճառէին: Աւելին՝ դեռ քանի մը տարի անառջ Իրաքի պատերազմէն ժամանակաւորապէս Յալէպ հաստատուած իրաքահայ ընկերներն ու ընտանիքները մտաբերեց: Չէնիթ թէւ իրաքահայ գաղթական տղոց հետ մտերմացած էր ու Նոյնիսկ միասին սկառուտական անմոռանալի բանակում կազմակերպած, բայց օժանդակութեան եւ զօրակցութեան մասին մտածելով նոր կ'անդրադառնար, որ ե՛ւ անհատական, ե՛ւ հաւաքական մակարդակներու վրայ շա՛տ աւելին կարելի էր իրագործել: Ճիշդ է, *սենիաթի* կը ցուցաբերէր իրաքահայերուն հանդէպ, բայց *Եսիաթի*՝ շատ քիչ...: Ինչո՞ւ արդեօք: Այս իրականութիւնը խղճի խայթ կը պատճառէր: Երբեմն ալ սուրիահայութեան օժանդակելու խնդրանքով իրապա-

րակային ելոյթներ կ'ունենար, տեղ մը արժանապատուութիւնը վիրաւորուած կը զգար...: Կը ցաւէր, որ բարոց ու հանգիստ պայմաններու մէջ ապրած իր հայրենակիցները, այսօր խոցելի կացութեան մատուած են, զօրակցողի, օգնողի վիճակէն՝ կարիքաւորի եւ զօրակցութիւն հայցողի վերածուած են:

Կը գիտակցէր նաեւ, որ սուրիահայութեան այս տագնապը փորձաքարի կ'ենթարկէր հայկական աշխարհը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւններէն մինչեւ համասփիւռքեան կառոյցներ: Ան կը յուսար, որ այս փորձութիւնը որ, մինչ այդ, համազգային մակարդակի վրայ հատ ու կենտ, հապճեպ, անբաւարար ու ռազմավարականօրէն անհեռատես արձագանգի (response) կ'արժանանար - յստակ դասեր կու տայ՝ ապագային նմանօրինակ տագնապներէն նուազագոյն վնասներով դուրս գալու համար: Ան կը մտածէր, որ այսօր Սուրիոյ մէջ պատահածը վաղը կրնայ միջին արեւելեան, կովկասեան տարածաշրջանի եւ Նոյնիսկ արեւմուտեան այլ երկիրներու մէջ մեծ ներկայութիւն ունեցող հայկական համայնքներն ալ հարուածել եւ այդ պարագային սուրիահայութեան տագնապը պէտք է բաւարար չափով պատուաստած «Immunised» ըլլայ համազգային մեր կառոյցները: Պատուաստուած եւք միթէ:

Վերոնշեալ բոլոր ջանքերուն ակարտին, լումայ առ լումայ հաւաքուած գումարը՝ տասը հազար անգլիական փառուս, կը փոխանցուի Սուրիահայութեան Շտապ Օգնութեան Մարմինին: Չէնիթ հոգեկան որոշ գոհունակութիւն մը կ'ապրի այս առիթով: Փոխանցման յայտարարութիւնը կատարուելէ քանի մը օր ետք, Յալէպէն ընկեր մը անոր կը գրէ՝ «*Չէնիթ, շնորհակալութիւն, բայց մի՛ նեղուիր, այս ալ նուիրատուութի՛նն է որկած էք, խոք-խոճաման Անգլիա, միայն տա՛ւրը հազար...*»:

ՊՂԱՏՈՆԻ...

Սկիզբ՝ էջ 7

տութիւններու ուսումնասիրութիւնը, որոնց շարքին Հին Յունաստանի մէջ կը դասուէին թուաբանութիւնը, երկրաչափութիւնը, աստղագիտութիւնն ու երաժշտութեան տեսութիւնը (հարմոնիքան): Պղատոն իմաստասիրական իր ուսմունքին մէջ կ'առաջնորդուէր այն կանխադրոյթով, որ ուսողութեան խորացումն ու բազմակողմանի ուսումնասիրութիւնը անհրաժեշտ նախադրեալ էր հետագային բնագիտական գիտութեան (մեթաֆիզիքային) անցնելու համար եւ, առասպելի համաձայն՝ ակադեմիայի մուտքի ճակատին զգուշացնող, ազդարարիչ ցուցանակ մը փակցուած էր՝ «ոչ երկրաչափը ոտք չի կրնար դնել այստեղ»՝ ազդարարութիւնը դարձաւ պղատոնեան կրթական ծրագրի պարտադիր տարրերէն մէկը: Իր «Պետութիւն» խորագրեալ հանրածանօթ աշխատասիրութեան մէջ

Պղատոն տրամաբանութիւնը կ'անուանէ ոչ թէ պարզապէս գիտութիւն, այլ գիտութիւններու պսակ՝ միակ գիտադրոյթը կամ գիտահամակարգը, որ պատեհութիւն կ'ընծայէ հաղորդակցելու ճշմարիտ կեցութեան ու աշխարհին հետ:

Իր հիմնադրի մահէն դարեր ետք Պղատոնի ակադեմիան կը շարունակէ մնալ հին աշխարհի ամենահզօր մտաւոր կեդրոններէն մէկը, որ ցարդ ուղեցոյց եւ վարակիչ օրինակ կը հանդիսանայ մերօրեայ ամենափայլուն եւ ամենալուսաւոր կրթահաստատութիւններուն համար:

Շատ մը երկիրներ, որոնց շարքին նաեւ մեր հայրենքը՝ Հայաստան, իրենց սահմանադրական բարեփոխութեանց ընթացքին պղատոնեան իտեալական պետութեան հայեցակարգը ներշնչող եւ կողմնորոշող հիմնական աղբիւր կ'ընդունին: Այդ հայեցակարգը մշակուած է հանճարեղ իմաստասերի վերոյիշեալ աշխարհահռչակ ակադեմիային մէջ: Պատահական չէ, որ Աթենքի մէջ հինգ տարի առաջ գումարուած համաշխարհային փիլիսոփայական առաջին համաժողովը նուիրուած էր այդ ակադեմիայի յորբելիսական ոգեւնման:

Ա. ԿԱՐԳԻ...

Սկիզբ՝ էջ 16

Կարգի թեկնածու Ժիրայր Կարապետեան դասընթացքին տեղեկագիրը ընթերցեց:

Ա. Կարգի թեկնածու Մելինէ Պեգճեան տպաւորիչ ձայնով մենեղեց «ՀԱՇՄ, Մեծ Դպրոց» երգը: Մասնաճիւղի խմբապետն ու Սկ. Խորհուրդի ատենապետ Յարութ Փաթանեանը յատուկ շնորհակալական յուշանուէր յանձնեցին սոյն կարգի դասընթացքի դասախօսներուն: Ապա Արժ. Տ. Տաթեւ Աւագ. Զինյ. Միքայելեան հովանաւորեց Ա. Կարգի վկայականաց տուչութիւնը:

Սոյն կարգի դասընթացքի 12 մասնակիցներ եւ վկայողներ վերանորոգեցին իրենց երգումը եւ ստա-

ցան Ա. Կարգի վկայականն ու պեճը:

Շրջ. խմբապետ Եղիա Զիլեճեան եւ Շրջ. խմբապետուհի Ծովիկ Թեփիրճեան մասնաճիւղէն Սեւան Ուրիշիկեանը եւ Կարօ Տիշչեքէնեանը օժտեցին խմբապետի աստիճանով: Աստիճանաւորները նախքան աստիճանի տուչութիւնը իրենց սրտին խօսքը արտասանեցին, որմէ ետք Ծովիկ Թեփիրճեան Շրջ. Սկ. Խորհուրդին խօսքը արտասանեց: Սկ. Խորհուրդի ատենադպրուհի Հուրիսա Պ. Վերտանեան ընթերցեց 2018-ի խորհուրդի տեղեկագիրը եւ Սկ. Խորհուրդին խօսքը արտասանեց:

Հուսկ, Արժ. Տեր Տաթեւ Աւագ. Զինյ. Միքայելեան ստացաւ սկ. Խորհուրդին պատրաստած յուշանուէրը եւ եզրափակիչ իր խօսքով յաջողութիւն մարդակերտումի եւ հայակերտումի օրրան՝ ՀԱՇՄ-ին:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ «Ով Հայ Արի» քայլերգով:

ՍԵՐՆԱՓՈՒՄՈՒԹԵԱՆ...

Սկիզբ՝ էջ 16

անդամուհիներուն համար նիւթը այժմեական համարեցին, հաւատալով որ խիտ շարքերով տակաւ պիտի գան երիտասարդ խաչուհիներ, որոնք իրարայաջորդ սերունդներու շարունակականութիւնը պիտի ապահովեն ազգանուէր, անսակարկ եւ որակեալ աշխատանքով, տեւաբար աշխոյժ եւ երիտասարդ պահելով 100-ամեայ ՍՕ Խաչը:

Աւարտին գրուցավարը ներկաները մասնակից դարձուց խաղի մը, ուր անոնք կազմեցին միութենական աշխատանքի իրենց հետեւողութեան պատկերը:

Հուսկ, յանձնախումբի ատենապետ Չեփիւռ Մուղալեան շնորհակալութիւն յայտնեց գրուցավարին ու մասնակիցներուն, իսկ Շրջ. Վարչութեան ատենապետ Հռիփ Կանանեան կոչ ուղղեց նոր սերունդին տեր կանգնելու իր առաքելութեան, ստանձնելով անշեշ պահելու երեւներէն փոխանցուած ջահը:

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ

Խմբագիր՝ Չարմիկ Զիլվերշեան-Պօղիկեան
Սրբագրիչ՝ Չեփիւռ Պապիկեան-Աւագեան
Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալօղլեան
Գրաշար՝ Անի Թովալեան-Սարուխան
Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարէն Պապեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Զրիստ Խորյեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիլվերշեան
Հաշուապահ՝ Սեւակ Կիւլվանեան

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:
- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:
- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, իրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու իրատարակելու կամ չիրատարակելու որոշումը:
- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է իրապարակել «Գանձասար»ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով:

021 2110 958 — www.kantsasar.com
kantsasarweekly@hotmail.com
www.facebook.com/kantsasar

Մարզական

Ռաֆֆի Սիլահեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Դաւիթ Խաչատրեան Լուաճեց Եւրոպայի WMMAL Ախոյեանական Գօտին

Հայաստանը ներկայացնող առաջատար մարզիկ Դաւիթ Խաչատրեան Երեւանի մէջ տեղի ունեցած Mix Fight 40 մրցաշարի ընթացքին Լուաճեց Եւրոպայի ախոյեանական WMMAL գօտին՝ 3-նաունտնոց մենամարտին ինքնավստահ յաղթանակ տանելով իտալացի Սիմոնէ Փոտիւտի նկատմամբ: Այսպիսով, Դաւիթ Խաչատրեան իր յաղթանակներուն թիւը բարձրացուց 14 մենամարտի: Մենամարտէն ետք, Եւրոպայի WMMAL ախոյեանական գօտին Դաւիթ Խաչատրեանին յանձնեց ՀԱՕԿ նախագահ Գագիկ Ծառուկեան:

Յիշեցնենք՝ որ նոյն մրցաշարին նաեւ K1-ի մարզիկ, 68 քկ. ծանրութիւն ունեցող Ռազմիկ Ղուկինեան փայլուն մենամարտով տիրացաւ աշխարհի WKL ախոյեանութեան գօտին՝ պարտութեան մատնելով Սպանիոյ առաջատար մարզիկը՝ Մանուէլ Գարսիան:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Մանչեսթըր Սիթին՝ Անգլիոյ Բաժակակիր

Անգլիոյ բաժակի մրցումներուն ընթացքին, Մանչեսթըր Սիթին յաջողեցաւ Լուաճում մը եւս արձանագրել իր յաղթարշաւին մէջ, աւարտական մրցումին 4 - 3 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Չելսին: Մրցումի հիմնական եւ յաւելեալ ժամանակահատուածը 0 - 0 հաւասար աւարտելէ ետք, խումբերը դիմեցին 11 մեթրի հարուածներուն, ուր բախտը Կուարտիլայի խաղացողներուն ժպտեցաւ: Հանդիպումին երկրորդ յաւելեալ ժամանակահատուածին տեղի ունեցաւ անսպասելի դէպք մը, երբ Չելսի խումբի սպանացի բերդապահ Արիզ ապալական, մերժելով մարզիչին որոշումը, դաշտին վրայ մնաց եւ շարունակեց մրցումը: Մարզիչը չկրցաւ զսպել իր ջոխանութիւնը, որովհետեւ ոչ մէկ կանոնագրային օրէնք գոյութիւն ունի նմանօրինակ դէպքերու պարագային, այսինքն՝ երբ խաղցող մը մերժէ փոխարինուիլ մրցումի ընթացքին, մարզիչը անել կացութեան կը մատնուի:

Աւելցնենք, որ անցեալ շաբթուան ընթացքին զոյգ խումբերը դարձեալ հանդիպած էին Անգլիոյ ախոյեանութեան մրցումներուն, ուր Սիթին 6 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնած էր Չելսին:

Պարսելոնա Մարքուս Ռեշֆորտը Կը Պահանջէ

Ըստ «Մունսո-Տեփորթիւս» լրատուամիջոցին, Սպանիոյ ֆութպոլի ախոյեան Զաթալոնեական Պարսելոնա ակումբի վարչակազմը մօտէն հետաքրքրուած է անգլիական Մանչեսթըր Իւնայթըտի յարձակողական խաղցող Մարքուս Ռեշֆորտով եւ կ'ուզէ սոյն խաղցողը ամրան փոխադրաշրջանին միացնել իր կազմին: Յայտնենք, որ Մարքուսի Մանչեսթըր Իւնայթըտի հետ կնքած պայմանագրութիւնը կ'աւարտի 30 Յունիս 2020-ին: Ըստ անգլիական կազմի ղեկավարութեան, այս տարեշրջանի աւարտէն ետք, երբ խումբին համար նոր մարզիչ մը նշանակուի, ֆութպոլիստին պայմանագրութեան երկարաձգման շուրջ բանակցութիւնները անմիջապէս պիտի սկսին:

ԲՈՆՅՔԱՍԱՐՏ

Պետիկ Աշոտեան

Բռնցքամարտը կամ Պոքսինկը մարզածէ մըն է, բռնցքներով մենամարտ մը (յատուկ կանոններով), որ տեղի կ'ունենայ 2 մարզիկներու միջեւ:

Բռնցքամարտիկները կը հագնին կաշիէ փափուկ ձեռնոցներ, որոնք կը թուլցնեն հարուածին ուժգնութիւնը եւ կը պաշտպանեն դաստակը: Մրցումին մասնակիցները կը բաժնուին իրենց ծանրութեան, տարիքին ու մարզական պատրաստութեան համաձայն: Մարտավարական առումով պոքսինկը մարզանքի բարդ ձեւ մըն է: Մարտի մասնակիցներուն նպատակն է իրար հարուածել: Իւրաքանչիւրը որքան որ կարենայ հարուածել դիմացինը, այնքան միաւոր կը շահի: Արտօնուած է հարուածել դէմքը եւ իրանը: Յաղթանակը կը շնորհուի առաւել միաւորներ վաստկած մարզիկին: Մարտի տեւողութիւնը 9 վայրկեան է, ան բաղկացած է 3 վայրկեանոց 3 մրցամասերէ՝ մէկական վայրկեանոց երկու դադարով: Մարտը տեղի կ'ունենայ ռինկ կոչուած հարթակին վրայ, որը 6x6 մեթր երկարութեամբ պարաններով շրջափակուած կ'ըլլայ: Պոքսինկը կը նպաստէ սրտանոթային եւ շնչառութեան գործարաններու կատարելագործումին: Պոքսինկի ընթացքին մարզիկներուն ձեռքերն ու դէմքը յաճախ կը վնասուին: Մարտը վարելու կանոններուն համաձայն՝ դատաւորը կը դադարեցնէ խաղը՝ հակառակորդներէն մէկուն գերազանց խաղալու եւ միաւորներ վաստկելու պարագային: Վնասներու կանխարգիլման նպատակով բռնցքամարտիկները նախքան մարզումներն ու մրցումները իրենց ձեռքի դաստակները կը փաթթեն յատուկ բամպակեայ կտորներով, իրենց բերնին կը դնեն կաշիէ ատամնապահուակ, սեռական օրկանները հարուածներէ պաշտպանելու համար կը կրեն յատուկ վիրակապեր, կը հագնին պաշտպանական յատուկ սաղաւարտներ: Իրենց գլխուն յաճախակի հարուածներ ստանալուն պատճառով ալ, անոնք մշտապէս բժշկական հսկողութեան տակ կը գտնուին:

Երկուշաբթի	Երեքշաբթի	Չորեքշաբթի	Հինգշաբթի	Ուրբաթ	Շաբաթ	Կիրակի
4/3	5/3	6/3	7/3	8/3	9/3	10/3
6° 14°	6° 14°	6° 16°	7° 16°	5° 18°	6° 17°	6° 17°

ՎԱՐՂԱՆԱՆՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՈՒՄԸ ՄԵԿՆԱԿԷՏ ՍՎԱՌԻՏԻ ՕՐՈՒՄՆ ՏՕՆԱՎԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

«Սկաուտի Օր»ը ամեն տարի կը յիշատակուի յատուկ հանդիսութեամբ: ԶՄԸՄ-ի սկաուտութիւնը ըլլալով անհրաժեշտ եւ կառչած մնալով հայու իր խառնուածքին, «Սկաուտի օրուան» տուած է հայեցի դիմագիծ եւ Ս. Գեորգը փոխարինած է Սուրբ Վարդանով: Այս տօնը կը զուգահեռօք նաեւ սկաուտութեան հիմնադիր Պեյտըն

Փառուլի ծննդեան տարեդարձին: Այս տարի եւս Կիրակի, 17 Փետրուար 2019-ին Ազգ. Սահակեան վարժարանի մէջ կիսօրեայ գործունէութեամբ տեղի ունեցաւ «Սկաուտի Օր»ը մասնակցութեամբ «Շ. Զրիսեան» արի-արեւուշ միաւորի եւ «Յ. Զինդեան» երեք-պարման միաւորին: Օրուան հերթապահին հաւաքումի սուկիչով բոլոր խումբերը

իրենց շարքերը կազմեցին: Յատագիրը սկսաւ «Յառաջ Նահատակ» քայլերգով: Ապա տեղի ունեցաւ խմբակային բաժանում: Ներկաները բաժնուեցան տասը խումբերու, իւրաքանչիւր խումբ կրեց վաստակաշատ ԶՄԸՄ-ականի մը անունը: Խումբերը կատարեցին սկաուտական կարգապահական վարժութիւններ եւ շուէտական մարզանք: Օրուան ընթացքին Շրջ. Նախկին խմբապետուհի Նայիրի Չազոյեան դասախօսեց «ԶՄԸՄ-ի Նպատակը»-ին մասին, մասնակցները սորվեցան Շահանդուխտի «Ձօն ԶՄԸՄ-ի» երգը, խաղցան դաշտային սկաուտական խաղեր եւ պատրաստեցին պատի թերթեր: Մասնակիցները ԶՄԸՄ-ի փողերախումբին ընկերակցութեամբ Ազգ. Զարէն Եփփե՛ Ճեմարանի շրջափակին մէջ խորխտ քայլերով տողանցեցին, ապա Սկ. Խորհուրդին հովանաւորութեամբ տեղի ունեցաւ վկայականաց բաշխում եւ աստիճանատուիչութիւն: Յայտագիրը վերջ գտաւ «Յառաջ Նահատակ» քայլերգով: Աւարտին ներկաները ստացան սկաուտական տետրակներ: ԶՄԸՄ-ի Զալէպ Մասնաճիւղի Սկաուտներն ալ որպէս հարազատ գաւակներ առաջին քրիստոնէայ պետութեան իմացեալ անմահութեամբ կու գան միանալու վարդանանց լուսեղէն իտեալին եւ ազատատենչ ոգիին՝ հաւատարիմ մնալով քրիստոնէական սուրբ հաւատքին, եւ ԶՄԸՄի նպատակին:

Զալէպ Մանճ. ի Սկ. Խորհուրդ

Ա. ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԱՎԱՆԱՅ ԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Ա. կարգը ԶՄԸՄ-ի սկաուտական բարձրագոյն կարգերուն երրորդն է, կը նախորդէ վկայեալի ու Արարատեան կարգերուն: ԶՄԸՄ-ի Զալէպ

Մասնաճիւղի Սկ. Խորհուրդը կազմակերպած էր Ա. կարգի վկայականաց բաշխման հանդիսութիւն, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 17 Փետրուար 2019-ի երեկոյեան ժամը 7:00-ին, ԱՄԺ Տան

«Լ. Շանթ» սրահէն ներս: Զանդիսութեան ներկայ էին ԶՄԸՄ-ի հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր Տաթև Ա Քինյ. Միքայէլեան, ԶՄԸՄ-ի Սուրիոյ Շրջ. Վարչութեան ներկայացուցիչներ, Շրջ. խմբապետը եւ խմբա-

պետուհին, դասընթացի մասնակից դասախօսներ, վկայուողներու ծնողներ եւ ԶՄԸՄ-ի մեծ ընտանիքի քոյրեր ու եղբայրներ: Զանդիսութեան

մուտքին տեղադրուած էին Ա. կարգի թեկնածուներուն պատրաստած ձեռնային աշխատանքները, կայմերն ու դռները:

Յայտագիրը սկսաւ վկայուող քոյրերուն եւ եղբայրներուն մուտքով, փողերախումբին ընկերակցութեամբ՝ ԶԶ եւ Սուրիոյ քայլերգներով: Օրուան հանդիսավարն էր Մարալ Մերտիսանեան:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ մասնաճիւղի խմբապետ Յովիկ Փամբալեան:

Անի Մանսուրեան ասմունքեց Ա. Ծառուկեանի «Ուխտ Արարատի» ոտանաւորը, որմէ ետք Ա.

ԶՄԸՄ-ի Զալէպ Մանճ. ի Սկ. Խորհուրդ
Շար.՝ Էջ 14 ▶

ՄԵՐՆԱՓՈՒՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՐՈՒԹԻՒՆԸ 100-ԱՄԵԱՅ ՍՕԻՒ-Ի ՀԱՐՔԵՐԷՆ ՆԵՐՍ

ՍՕԻՒ-ի 100-ամեակին նուիրուած ձեռնարկներու շարքին, Շրջ. Դաստիարակչական Յանձնախումբը Ուրբաթ, 8 Փետրուար 2019-ի յետմիջօրէին կազմակերպեց «Մերնդափոխութեան Զոլովոյթը Միութենական Կեանքին Մէջ» նիւթով բազմաձայն գրոյց մը, որ տեղի ունեցաւ ԱՄԺ Տան «Լ. Շանթ» սրահէն ներս:

Շողիկ Կիրակոսեանի բացման խօսքէն ետք բեմ հրաւիրուեցան օրուան գրուցավար՝ Բալիկ Աւագեան եւ երեք սերունդներու խաչուհիներ՝ Զիլտա Չաղլասեան, Անժել Պօշկեպէնեան եւ Մարի Չարիկեան(երեք սերունդ), Սիլվա Նազարեան, Մարալ Տունկեան եւ Չեփիւր Գեորգեան (միջին սերունդ), Ալին Փուշմանեան, Մարիա Արոյեան եւ Սարին Զայրապետեան (նոր սերունդ):

Բալիկ Աւագեան հարցադրումներու ճամբով հմտօրէն վարեց գրոյցը, առանձնացնելով միութենական կեանքը արժեւորող կարեւոր յատկանիշեր, ինչպէս՝ ծառայասիրութիւն, նուիրում, կարգապահութիւն, յարգանք եւ հաւաքական աշխատանքի ոգի: Ապա ան սերունդներու ներկայացուցիչներուն փորձառութիւնը նկատի առնելով, անոնց միջեւ բարդատական եզրեր գծեց, նկատի

առնելով, որ իւրաքանչիւրը իր ժամանակին դրոշմը կը կրէ՝ գործելով անոր յատուկ մթնոլորտի մը մէջ:

Մասնակիցները իրենց անկեղծ արտայայտութիւններով մատնանշեցին յատկապէս միութենէն ներս տարբեր սերունդներու ներկայացուցիչներուն միատեղ գործելու կարեւորութիւնը, ուր անպայման կ'երեւին երեք սերունդի հմտութիւնն ու հեղինակութիւնը, միջին սերունդին իւրացուցած յաջող գործելաճը, եւ նոր սերունդին նորարար ձեռնարկները: Զանդիսութեան կամքի դրոշմներուն մէջ երեքը պիտի ուղղէ իր յետնորդները առողջ ցուցմունքներով, մինչ նորերը յարգալիւր վերաբերմունքով պիտի ընկալեն անոնց փորձառութիւնը, համաշխարհային փոփոխութիւններու առջնորդ նոր աւիւն ներարկելով միութենական կեանքին:

Չրուցակիցները յանգեցան այն եզրակացութեան, որ գիրար լսելը եւ երեք սերունդներու միատեղ գրոյցը ինքնին դրական քայլ մըն է գործակցութեան ու յառաջդիմութեան ուղղութեամբ: Անոնք դար մը մարդասիրական աշխատանքի փառապանծ ճամբայ կտրած Օգնութեան Խաչի

Մարալ Տէր Մանուէլեան
Շար.՝ Էջ 14 ▶